Год. II. София, 3 септемврий 1928 год. Брой 33

Цѣнѣ абонаментъ:
България 60 лв.
Странство 160 лв.
Америка 2 дол.

Обявления:
2 лева кв. см.

Брой 2 лева

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЛЕДПРАЗДНИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Записвание на абонаментитѣ се придружава съ сумата

Редактиранъ комитетъ

Адресъ „Св. Неделя" — София

Главенъ редакторъ
Д-ръ П. ВИЧЕВЪ

...ръ Буровъ за Добруджа

...ръ Буровъ ръководи... на външната политика... България е напра... изявления, предъ ко... дента на парижкия „Пти Журналъ", въ... то между другото, по... ушение на Румъния, ...:

...Ние желаеме да живѣ... въ миръ и въ добро... ителство съ тази стра... и нѣмаме никакви пре... ...ии, за една територия... румъния. (к. н.) ма... ...ъ най-цѣнтушата часть... България да е дадена... Румъния".

...ия изявления ужасна... естни патриотари, които... градскитѣ кафенета не... ...ка нѣкога нито Солунъ,... ...о скорка зона, нито... на и смѣло заявяваха,... стрителитѣ, презъ тру... ...етѣ имъ ще минатъ.... нѣма да отстжпятъ.

...между това и Солунъ... ...ка гърцитѣ и не само... рната, но и безспорната... а взеха сърбитѣ и До... дже завзеха румънцитѣ... ...е заплашваше дори и... лгария.

...нашитѣ патриотари се... ...ка и чакаха удобния... ...ентъ, за да атакуватъ... ...лагоразумието на отго... ...нитѣ управници.

...й сега следъ декларацията на Буровъ по отношение на Добруджа пакъ разсърди Зевсъ и пра... ...гръмъ и мълния.

...ещо се сърдятъ на г. ...рова? Той си е много... ...ъ. Реалистъ отъ гле... ...ка на интереситѣ, ко... ...е представлява, той се... ...и напълно последовате... ...ъ на себе си и на полити... ...а, която вови правителст... ...о на България. Всѣки на... ...ково мѣсто държеникъ... ...ъвременна България, из... ...ходъ изъ неговата сфера,... ...можеше други деклара... ...а прави въ зависимость... ...съществующата между... ...ждна обстановка на си... ...ѣ, на воговори и на... ...исимость, особено за ед... ...ограбена, унизена, бол... ...и изтощена България.... ...ие може, да не бѣдеше... ...ласни съ превлостини... ...ѣ въ изявленията на г. ...рова, але ние напълно... ...съгласни по сѣществото... ...тая декларация. Защото... ...ие подържание, че Бъл... ...ия е нѣкакво по-вече да... ...бърна, въ борбитѣ на добруджанското население. то да се организира по свои почини и съобразно съ дадениятѣ условия, да си дири опоритѣ, за да извоюва своитѣ отнети граждански и имотни права и свободи. Що се отнаси до договоритѣ за малцинствата, тѣ сж задължение отъ международенъ характеръ и единакво тежатъ върху съвестьта на г. Бурова, на българското правителство, върху тая на цѣлото българско общество и върху съвестьта на цѣлото човѣчество.

Тая съвесть, обаче, е парализирана, и особено въ България тя е поставена подъ карантина и ние не виждаме да се явяватъ тя по правилнѣ пѣть. А на българския народъ, това задължение двойно повече тежи, по силата на родственитѣ и естественити връзки, които има съ голѣма часть отъ добруджанското население.

Трѣбва значи, веднажъ за винаги не само да се изкорени едно предубеждение, но и фактически да се установи, че добруджанската организация не е експонентъ на българската държавна политика и че борбитѣ на добруджанското освободително движение не се движатъ и направляватъ отъ София.

Отъ тая главна точка изявленията на г. Бурова сж напълно прави и логични, стигла да бѣдатъ искрени. Само така добруджанската организация ще се освѣжи, ще се очисти отъ всички опасни предразсѣдъци и евентуални ще се пресушатъ източнитѣ заблуждения разнасяни отъ известни заинтересовани хора всрещъ добруджанци. Така ще се отвори и чистия пѣть на добруджанското освободително движение, начертанъ отъ Великия Добруджански Съборъ презъ 1919 г., а българската полиция ще престане по внушения, подсказвания или по нѣкаква партизанска „необходимость", да търси конспиратори въ добруджанскитѣ среди. Защото, въ една борба за най-възвишеното благо — свободата, на цѣлата область съ най-разнощитѣно население, нѣма мѣсто за партизанство, а остриетата на разнитѣ убеждения се притъпяватъ предъ понятието за свободата, тъй както борбитѣ на елзаскитѣ автономисти на показа. Самото естество на революционната борба предполага наистина конспирация, ала тя не може да бѣде въ никой случай срещу България, която е приютила органиститѣ, а срещу Румъния, която е отнела това свещено благо — свободата и чрезъ решимъ на сгрупия и теморъ, чрезъ гребежъ и насилие, обезправява и денационализира цѣла Добруджа, тъй както Сърбия подържа конспирацитѣ срещу България, както Франция срещу Италия и въобще, тъй както Швейцария приютява такава срещу цѣлия свѣтъ. Това сж специаленъ родъ политически престжпления, които международното право търпи.

Дано, сега поне, всичко това се разбере.

Френскитѣ маневри

Англо-френского съглашение. Писмото Чемберленъ-Бриванъ.

Френскитѣ кавалерийски маневри ще станатъ въ окупираната германска Рейнания на 13 до 18 септември т. г., на западъ отъ Лайфелъ. Представителятъ на Германия е направилъ постжпки предъ южното командуване, да се избѣгнатъ всички мѣрки за запазване сигурностьта и протекцията на населението. А германското правителство бѣше решило, да не повтори факта Келогъ за миръ, до като не се премахнатъ следитѣ отъ войната и не се отразятъ Рейнания. Между това Стреземанъ отиде въ Парижъ и подписа пакта.

*

Съръ Остенъ Чемберленъ се много съдвелъ, че въ Вашингтонъ отдавали значение на англо-френского морско съглашение съ цѣль да контролиратъ морета.

Такова нѣщо нѣмало. Американската преса отъ не-давенъ е съобщава, за едно писмо отъ Чемберленъ до Бриванъ, съ което първия резюмира англо-френского съглашение въ синетъ на едно кооперирване не само на морскитѣ, но и на сухопѣтнитѣ и въздушни сили.

Келогъ билъ се много разсърдилъ отъ тая работа, но вече билъ ратификувалъ на пакта.

Както се видѣ дубелъ пактъ срещу войната подписалъ въ Парижъ, а пакъ се готовятъ за война. За такова работа и дума шарлатани, не е достатъчна.

Голѣма манифестация

противъ войната въ Германия

Лайпцигъ, 23 VIII 1928 г.

Постройката на броненосеца „А", за който германския министерски съветъ реши подъ предсѣдателството на канцлера Мюлеръ, е предизвикала голѣмо брожение предъ работническата въ Германия, както и въ нѣкъ социалъ демократическата партия. Използвайки това недоволство, германската комунистическа партия прави законодателно предложение за забрана на броненосцитѣ и въоръженията.

Работническитѣ маси въ соц. демократическата партия искатъ излизането на социалъ демократическитѣ министри отъ кабинета или изключванието имъ изъ партията.

Комуниститѣ свикали въ Лайпцигъ сборка на червения фронтъ, (военна организация на червенитѣ войници) отъ Срѣдна Германия. Сборката бѣше масово посетена и отъ Берлинъ, Хамбургъ, Щетинъ и др. На нея се изказнатъ лозунги противъ войната и въоръженията. *Лейпцигъ, Българска*

Унгарскитѣ интереси

Това е единъ въпросъ по който О. Н. никога не е смѣело да вземе едно открито становище. Веднажъ се отнесе въ Хагския съдъ. Втори пѣть се отнесе до арбитраженъ съдъ. И решеше и въ двѣ случаи унгарцитѣ спечелили, а О. Н. представлявано и двѣ-жено отъ голѣмитѣ империалистически сили Англия и Франция протестори на влашката страница, не иска да сѣщаше отворенъ предсѣдателъ, вѣрна пакъ въпроса въ О. Н. и предложила на цѣлѣ сетаки да се помирятъ Румъния, които ужъ бѣше доволна протика и тормозъ въпроса и унгарцитѣ сж принудени найпосле да поставятъ открито въпроса на О. Н. ще продължава ли то, да си играе съ интереситѣ на угнетяванитѣ или ще вземе задължъ по-сериозно отношение. Иначе въпроса ще се решава по начина, какъвто времето и условията налагатъ.

Въ Сирия

Съобщаватъ отъ Дамаскъ, че френския върховенъ комисаръ е прочелъ въ учредителното събрание една декларация, въ която иска да се запазятъ въ проекто-конституцията интереситѣ на френския мандатъ. Въ пѣть пункта на конституцията искатъ измѣнения, които сж въ противорѣчие съ международнитѣ актове, и заова френското правителство ще кои отговорность предъ О. Н.

Съобщаватъ отъ Бейрутъ, че събранието окончателно френскитѣ искания. Комисаръ разтурилъ събранието. Положението се усложнява.

Предъ невъобразимо страшни войни

Пилсудскиятъ Румъния. Подготовката войната. Ролята на Добруджа.

Пацифистическитѣ отзвуци по миролюбивитѣ цели на Келоговия пактъ и франко-англійската военна спогодба, сж оправдава още преди подписването на пакта. Пилсудски приятеля въ Румъния придруженъ съ генералъ щабни офицери. Нинеи и не мисли да маскира истинскитѣ смисълъ на тая визита: съвмѣстна работа между поляци и румънски генерали щабове за изготвание воененъ планъ противъ Съветска Русия. Изявленията на Чичеринъ, че както Келоговия пактъ та и франко-англійского спорразумение ускоряватъ подготовката империалистическа война, сжщо се оправдаватъ.

Франко-англійската спогодба бѣ не само единъ контраходъ противъ Шветнѣ. Тя има и други много по конкретни и сѣдбоносни последствия. Дълбокитѣ противорѣчия между тия двѣ свѣтовни стълбове на подтисничество се изоставятъ временно на страна.

Англия признава на Франция силата ѝ по сухо, а Франция дава на Англия свобода на действие по моритѣ. Всички онія засѣди на Франция (Югославия напр.) държани отъ последнята, поради противорѣчията ѝ съ Англия, настрана отъ противосъветския блокъ, днесъ спецъ спогодбата, тѣ се виждатъ за тая блокъ. По такъвъ начинъ най-важната стѣлка къмъ войната е направена. Нѣщо повече: Цѣлта на визитата на Пилсудски въ Румъния, показа ясно, че вече се приемѣна сериозно и изтъ чисто военно-техническия завършекъ на военнитѣ подготовки.

Свѣтътъ се намира предъ прага на нови много по-невъобразимо страшна война. Обаятъ на най-новитѣ топове и изтребителни машини ще бѣдатъ пакъ на тъзи мѣсто балканскитѣ народи. *Нашето географическо положение на Добруджа — мостъ между Балкана и Русия — чини и нашрозлина за предтоварѣ Добруджа за кожения лагеръ.* Изходътъ е ясенъ за всѣки: Добруджа ще бѣде подпалена отъ гранатѣ, изгорена отъ огнени пламъци и изтрепана отъ бащели и отровни газове. Бѣдещето на Добруджа, независимо цели тя е подъ Румъния или отново подъпена, е една и сѣща: изтрепана и изгорена черна пустиня. Какво ще правятъ добруджанци въ случай на война? Ще се постоятъ ли отъ пѣть въ услуга на голѣмитѣ свѣтовни подтисници, или на насилитѣ имъ — въ реви тирани надъ чужитѣ народи? Викатъ на всички народи днесъ е единъ: „Долу войната". Той е викъ и на добруджанци, въ чийто паметъ умиротворитѣ на войната и робството сж прѣсни. Добруджанци ще кажатъ оружие въ ръка само за своитѣ собствени цели: извоюването на свободна Добруджа.

ДОБРУДЖАНСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

По организацията и тактиката на д-вата. Против терора въ Добруджа. По настояванието и оземляването на бѣжанцитѣ

По инициативата на Разградското просвѣтно благотворително Д-во Добруджа и това въ Шуменъ на 22 юний т. г. въ гр. Разградъ се състоя конференция отъ прѣдставители на всички дружества въ района на Разградско, Шуменско, Ново Пазарско, Есин-Джуменско, Кемилларско и Балбунирско. Поводъть на тая конференция е упадъка, въ който се намира добруджанската организация, изоставяне бѣжанството и емиграцията на произволъ и които е лишена отъ гримитѣ на управителнитѣ тѣла и по-ради несъществуванія режимъ на убийства, терорь и ограбванія на добруджанското население отъ румънската чужойска власть и отъ преселницитѣ диви цинцари.

На конференцията сѣ присъствували около 70 делегати и сѣ гласували следнитѣ резолюции:

Резолюция по организацията и тактиката на дружествата

Конференцията на представителитѣ на Д-вата Добруджа отъ окрѣнитѣ: Шуменско, Разградско, Ново Пазарско, Есин-Джуменско и Балбунарско, слѣдъ като се запознахъ съ положението на организациитѣ въ горепоменатитѣ окрѣзи:

Констатира:

1) Въ дружествата цари едно дезорганизираность и апатия изтръгъ бѣжанскитѣ маси, вслѣдствие лошото положение на послѣднитѣ и бавния ходъ въ подпомоганието.

2) За тази дезорганизираность и апатия изтръгъ добруджанскитѣ бѣжанци допомогнаха и допомагатъ: редкото обнимание на дружествата отъ ръководителитѣ, анъкване бѣгнето на партизанското изтрѣлъ дружествата, липса на контактъ между отдѣлнитѣ дружества и кръстосванията на разнитѣ неотговорни лица отъ нелегалнитѣ организации, които съ своята провокаторска и партизанска дѣйность, срѣдъ дружествата и емигрантитѣ, уронватъ престижа на легалното добруджанско движение, всѣкатъ недоверие и разочарование срѣдъ бѣжанцитѣ и излагатъ д-вата и сичкитѣ на мѣстното население.

3) Въ-ранѣ рѣшенията на конгреситѣ против дѣйствията на нелегалнитѣ организации, послѣднитѣ и до днесъ продължаватъ да прѣдаватъ сиромашкитѣ изтръгъ емигрантитѣ, които внасятъ само разединение въ нѣйнитѣ редове.

4) За обезпечаване тая дѣйность и за спазванѣ на конгресните рѣшения, И. К. трѣбва да направи нѣщо. Допускатъ е въ сѣмия съюзенъ органъ в „Добруджа" апелъ да бѣдатъ защитавани дѣйствия, които дори е приемалъ желѣзната ръка на В. Д. Р. О. да се спрѣятъ съ известни личности въ движението, а всички дружества и лица, които се изявяли на показъ тая дѣйствия съ цѣль, да ги обезсилятъ, е допуснато въ сѣмия органъ да се хлѣбятъ съ всѣкакъвъ партизански епитети.

5) Цѣлата тази дезорганизираность въ Д-вата се отрази на тъкрѣ зле въ-ръ тѣхнитѣ просвѣтителна и публична дѣйность въ защита на бѣжанскитѣ интереси, като често пъ-пъ съ не бѣжанскитѣ дѣла по-ради въпроси и особено по оземляването е бивалъ игнорираръ, в бѣжанскитѣ дѣлени на „благонадеждни" и „небла-гонадеждни".

6) Съ това бѣздѣйствие срѣщу неотговорнитѣ фактори въ движението, съюза спомага да се приписватъ на добруджанската емиграция всички набѣги въ Добруджа, разбойничества и обири покрай границата.

Поради тоа конференцията реши:

1. Продължайки се въ конгресните рѣшения, конференцията осъжда всѣка нелегална и партизанска дѣйность покрай границата въ-ръ-ръ-ръ въ името на нѣкакво „Освободително" добруджа. движение.

2. Обявява се рѣшително против всѣкакви набѣги въ Добруджа, които се извършватъ крайно прѣдни на добруджанското население и се отразяватъ зле въ-ръ-ръ-ръ правителнитѣ организационни животъ на цѣла-ръ-ръ-ръ Българи.

3. Конференцията чамина, по добруджанскитѣ дружества и несъмнѣвящата емиграция въ горепомѣ-ръ-ръ-ръ обиди и набѣгитѣ отъ-ръ-ръ-ръ

...ме отъ заема (окр. на Б. 3. ...анка № 129 отъ 18 октом... ...ний 927 год.

Отъ тия които не сѫ внесли ...о 28 а п р и л ь 1927 год. ...търсятъ нищо отъ тѣхъ ...ко не сѫ внесли, осво... ...ждаватъ отъ тия лихви, ...ойно начостенъ начинъ, за ...ъсждане граждански добро ...тели.

Реши:

1) Настоятелно моли бъл...рското правителство да про... повече грижи за бѣжан...тѣ, и се заинтересуе за ...нната сѫдба и направи всич... възможно за обезпечение ...остите имъ, като разпореди ...ъ подвѣдомственитѣ си ор... да проявятъ по-вече уси... за правилното приложение ...кона за селско стопан... ...ото обезсѣждане на бѣжан... ...тѣ и въ най-скоро време, да ...направи всичко възможно ...измѣнението му въ сми... ...да обхване и гражданитѣ ...жанци, които трѣбва да ...тъ одорени и кредитнитѣ ...ки средствата на бѣжан... ...ия заемъ.

2) Молимъ господина Мини... ...ра на Вѫтр. работи, който ...го дърни за насѫждане ...жанскитѣ добродетели, да прави нуждното, да се до... ...ни закона отъ 28 априлъ ...27 год., или да се даде нуж... ...то тълкуване на сѫщия, ...ото облагитѣ за бѣжанцитѣ, ...е правятъ лихви на заем... ...отъ 20.000 леа за по... ...ройка на жилища, за инвен... ...ръ и др. до 1930 год., въ ...смисъл, че тѣ да обхватятъ и ...ще до 28 априлъ 1927 г. ...вече внесли суми срещу ...а заемъ, както и тия що сѫ ...отрѣбили пари отъ сѫщия ...емъ за покупка на инвен... ...ръ и др., а съ направенитѣ ...ки да се направятъ сами... ...ки, а не да се приспѣватъ ...ки.

3) Апелира къмъ Главната ...рекция за настаняване бѣ... ...нитѣ, да упрекне по-вече ...ролъ надъ своитѣ органи... ...ки и п р е д п и с и, ...ки пречки и още такъ... ...ки да осилятъ останалитѣ ...ременни бѣжанци, а за ...ленитѣ да нарадятъ неме... ...ото изсичане на горитѣ и ...чаването пергелитѣ на бѣ... ...нитѣ за използуване.

...Поръчкава всички бѣжан... представителитѣ въ кони... ...тѣ най-ревностно, да закри... ...ватъ интереситѣ на бѣжан... ...тѣ, които представляватъ. ...ъ следятъ и дейностьта на ...ечателнитѣ комисии за ни... ...и мѣртвъ инвентаръ и за ...ъ констатирана нередов... ...ъ да донесатъ въ знанието ...ета, а чрезъ тѣхъ, до съ...

Антисемитизма въ Румъния

Нови натъпкания. Едно важно признание отъ румънски студенти

Влашинатъ м-ръ председа... ...тель бѣше цензуриралъ чи... антисемитизмъ въ Румъния ...вече не сѫществува.

„Le Cri des Peuples" обаче съобщава, че въ Бесарабия близо до Кишиневъ влашки студенти, за развлечение малтретирали, ранили и отравили множество евреи.

Нѣмало антисемитизмъ въ Румъния, а разни шовинистически организации разпространявали сѫ хиляди печатни работи противъ евреитѣ. Въ едно отъ тия четене:

„Защо протеинирате евреитѣ? Тѣ нѣмать обичъ, тѣ нѣмать отечество. Тѣ обиждатъ нашия народъ. Изгонете ги отвсѣкѫде. Румънци, елате на борба —да бѫдетъ проклети евреитѣ, да ги изгоним отъ „добрата" Румъния и т. н.

Я на конгреса на ...ото за О. Н. въ Хага, румънскитѣ делегати не сѫмо, че опровергаваха фактъ на сѫществуване антисемитско движение, но още и подаваха рѫка на еврейскитѣ представители, като си разчоха и свое братя.

Но, ето виждате и съ тия ремѣ епаетѣ вѫрнатъ сѫщо...то какво вѫрлатъ и съ бъл...гаритѣ и съ унгаритѣ и съ руситѣ, турцитѣ и пр. Изобщо, общо е убеждението, че влашката шарлатания и нѣма ни кѫде по свѣта.

Въпросътъ обаче е другъ. Като се знаятъ тия необлиствуващи факти и лжитѣ на влашинатъ управници

защо се инвинирятъ

и защо се подкрѣпятъ отъ Л. Н.? Защото политиката на Л. Н. е такава, на гонѣнитѣ национализмити, които само съ те ворѫ и насилие искатъ да тъ...ватъ едно фалшиво положение на миръ. Това обаче трѣбва добре да разберятъ подтисканитѣ народи и да се обединятъ за повѣчѣстно борба срещу тия и подобни практически въ свѣта.

Въ „Le Cri des Peuples" четете следния много интересенъ документъ отъ румънски студенти.

Д вото на румънскитѣ студенти въ Парижъ сѫ изпратили до международния конгресъ на студентитѣ едно изложение, отъ което извличаме следното:

„Между васъ заседаватъ делегати на една организация, които слуши, като послушенъ инструментъ въ ржцетѣ на румънското правителство въ неговата политика изпратяваща

срещу национализмитѣ малцинства

и сѫществуваща съ подкрѣпата на него и благодарение на военното положение.

„Отъ шестъ години тази организация е създала въ румънскитѣ университети единъ истински режимъ, отрицаващъ на всѣкакъвъ цивилизованъ духъ.

„Тя въведе въ университетитѣ „Numarus nullus" срещу студентитѣ евреи: тя е насъсквала и насъсква брутално студентитѣ и убийствата, като случая съ студента еврейнъ Фалникъ, убитъ съ револьверъ отъ „студентъ" посрѣщачи и следъ това освободенъ отъ румънскитѣ сѫдилища.

Ти организира, съ съдействието на румънското правителство погроми, като тия въ Орадия Маре, То-Она, Яшъ, противъ национа-чоилитѣ евреи сѫ и унгарски малцинства. Тя

организира опустошението

на унгарски и немски вестници и на еврейски сѫмотии.

„Организацията проче, която е представена въ всѣки конгресъ не върши нищо друго, освенъ да подпомага политиката на едно правителство, което запрещава на национа...нитѣ малцинства тѣхния най-чинъ езикъ въ обучението, което измѫчва и отнема на катоженка работа Зиверманъ и Каганъ, виновни, че сѫ се обявили противъ погромитѣ въ университетитѣ въ Кишинеववъ и на една манифестация за погроми.

„Между това единъ отъ главнитѣ румънски делегати г. Рапъ, който се опита да предизвика антисемитски насилия въ последното събрание на студентската румънска асоциация въ Парижъ, бѣше дезавуиранъ отъ голѣмото большинство на събранието, което одобрява, че не само студентскитѣ интернативни групи сѫ противъ организацията на погроми, но и тамъ кѫдетъ могатъ да сѫществуваатъ и такъ...фестирати, като въ Парижъ, всѣкашнитѣ дори не румънскитѣ студенти не сѫ солидаризирали съ тѣхъ.

„Отъ друга страна, ние знаеме, отъ правителственото румънски вестникъ „Кукъ...тулъ", че шефа на румънската делегация е конферирали преди да напусне Румъния, съ

единъ министъръ-частенъ мигъ

върху становището което трѣбва да заеме въ конгреса.

„Делегацията на една организация служена отъ голѣмото большинство на румънскитѣ студенти и които е въ тѣсно сѫтрудничество съ правителство...то на румънската олигархия не може, освенъ съ едно истинско злоупотрѣбление, да иска да представлява румънскитѣ студенти, защото тя не представлява другъ, освенъ това правителство.

„Ние мислимъ, че тая делегация не може да донесе въ нашия конгресъ духъ на международно съглашение, което е цель на нашата федерация.

„Ние се надѣваме, че вѣрни на нашитѣ задачи и въ знакъ на солидарность, съ нашитѣ румънски колеги, вие ще изключите отъ вашия конгресъ

делегацията на румънското

правителство, както ще изключите отъ вашитѣ редове и организациите, които тѣ представляватъ.

„Ние ви горещо молиме да вашитѣ вашия протестъ срещу присѫствието на военния сѫдъ въ Букурещъ, съ който сѫ осѫдени нашитѣ колеги Зиверманъ и Каганъ на 7 и 8 год. изгонена работа. Сѫщо тъй вие сѫ изключение ще приковете на позорния стълбъ безчовѣчнитѣ изтезания, на които тѣ сѫ били подложени въ Общественната въ Букурещъ и въ затвора въ Дофтана, това което съставлява едно голѣмо посегателство върху човѣшкото достойнство и съвесть.

„Съ довѣрие къмъ вашия духъ на другарство, ние ви отправяме, силни другари, нашитѣ братски поздрави."

„Долу агентитѣ на погромитѣ на румънското правителство!!

„Да живѣе международното студентско разбирателство".

Перинъ, 30. VIII. 1928 г.

Отъ „Дневно на студентския отъ дожавски протестъ"

Уволняватъ се всички лица които получаватъ в. „Св. Добруджа", както и абонатитѣ, които не сѫ се отчели, да се отчетатъ незабавно. Инакъ ще бѫдатъ принудени да имъ спрянъ вѣстника.

Редакцията моли всички лица и дружества, на които се изпраща в. „Св. Добруджа" да побързатъ въ най-скоро време да се отчетатъ.

Абонатитѣ, които не сѫ изплатили абонамента си, умоляватъ се да сторятъ това въ най-скоро време.

Изъ стремата на съвѣтѣ

Ангарията. „Нуй да Бо да прости." Българи учители въ румънска услуга.

Добруджа, августъ 1928.

Ангарията у насъ не е престанала нито за момнтъ. Протестирене, ама никой не обръща внимание. Както вѣрнешетъ дойде нѣкой цензуринъ и запоевѣда да апрѣтане каруцата. Разправяне му, че конетѣ сѫ въ хармана и той го викда, не не може да се остави, ама съ пушки и бой, зорна те кара, да апрѣтаешъ четирѣтѣ да ходи на гости у други цензури въ другото село. Оставяме кармана, така насѫдешъ и ходиме за тоа що дуна.

Безмаяко инда съ гоститѣ отъ България. Отиха да видиелея си въ с. Асматъ ньой. Що влѣзнала и инда една цензурка съ коваль подъ мишница. Иска четири ирнци ржкь. Петата отговори, че нѣма.

— Нѣма ли възразна на развалень български езикъ цинца, пита, виждашъ ли го, и поссчка револверъ.

Лелята стана и дава ржкь.

— Защо и давашъ бе лельо?

— Какъ нѣма да дадешъ. Не виждашъ ли револверъ вади.

Тъй правятъ и стрелятъ. Какво да се прави, нѣчко се жинѣй, ама нѣма какво.

Цензуринъ заправя кѫщя. Цѣлото село ще му работи ангария. Шефа нареждa, той какво да работи. Ама работата се чака, не пита.

Следъ много оплаквания, найсѫщия префекта нареждa ангарията да се плащa. Ще можеме кѫпѣне на цензурска кѫща. Шефа въ Айдемиръ реве и пуска:

— Хайде ма. Нуй да Бо да прости, ку бѫнг.

Щели да плащатъ по 20 лей на день за хоца.

Та „нуй да Бо да прости".

Инаме двама стари даскали Кирилъ Даскаловъ и Недѣлко Константиновъ. Тѣ се наибрали, да сѫ главнитѣ въ румънскитѣ училища за учители по български езикъ и да приказватъ децата въ Силистра отъ българскитѣ училища.

За това влашката дѫржава имъ плаща по 10.400 лей месечно. Но тѣ сѫ и български пенсионери. Българската дѫржава пъкъ имъ плаща отгоре и дишъ пара по 4—5000 лв. месечно.

Това е го политиката на българскитѣ чорбаджии по насъ.

Варак, че се бори пакъ за свобода.

Делиорѣшлиевъ

...но рано, тѣ да знаи, какъ ...та ще се оправдаешъ.

...Русе, 28.VIII. 1928 г.

Съ поздравъ

...ой Дауд Зурлови

До Дауд Зурлова

...приятель на ибричкитѣ

гр. Разградъ

...Гр. Зурла,

...ъ всичко ти отъ 28. VIII. по... ...ъ. Значи и ти ни се сѫрди. ...ъ. Добре бе Зурла! Дженгъ ...начкото стори, все Черни... ...ъ виновна. Не не е ...ка друго, ами че и Зурлата ...исалъ, да я освободиваа. ...питахте ли Пучиря, сѫр... ...е ли вече съ Ясицуна ...ческа? Договора силно чихте ли съ Ясицуна Румъниска? Че ако не сте свършили тая работа, какво ще я освобождавате? Биръ, тази работа свършете, че тогава тръгвайте.

Тъй, тъй Дауле. Пъкъ, дето казвашъ за оженяването, ама тая работа вече не не кѫрщавайте. Че Пъчиварото Сокочи, не е могло за трети пѫтъ да се оженли, че Сиракашата Сания и Сиропиталищния храненикъ, те сѫ могли още по-вече нѫжда да си направятъ сѫ прави. Зурла, дето все не можеш набавашъ въ очитѣ. Тази работа тѣ си знаятъ хората. То не се освобождава тъй гя, когато всички знаятъ. Ами печатницата съ кѫшки ли се взема? Ами т. знаѣ ли до се взема? Ами т. какъ прашетъ отъ платове, дрехи, обуща, па и цѣлия гралъ сѫ амирсали отъ сирене, — доставали сѫ дората. Ти не е шега работа туй, да се освобождава. Сериозна работа е ти, Дауле, много сериозна. Нѣкои дори бѣхъ поканили Сиракашата Сания, ама то бѣше отъ възторгъ.

Ама ще кажешъ — всичко туй хубаво, но не си правъ. Зурле, може всичко туй да е хубаво и пакъ да не съмъ правъ. Я зи правъ ли бѣше гдето а рече, че ако не отъ садравъ замитѣ, то отъ ибричкитѣ ще чакаме свободата си и то, ако не до тая есенъ, то до другата напрѣно. Дженгъ, ще кажешъ ти, че Буровъ, като изгечисалъ вече, то реда е сега на ибричкитѣ, да я освобождаватъ и ти бѫрзашъ, надъ да не останешъ, да се нареднешъ беробаръ Петко сѫ ибричитѣ.

Хубаво бе, нойто Дауле, ама аз какво съмъ набаглъ? То не единъ човѣкъ да не му излезе лошо ние. Слушай да ти кажа, ако между насъ да остане. Да не вземешъ, да го пропишешъ никѫде, че пакъ да не погнатъ! . .

Пишиванъ съ ръка Борова не е тъй отъ само себе си. Той ви е заводелъ, че като ви оженлятъ още по веднажъ, и като си направите още по една кѫща, ще го надмините по богатство, а пъкъ като я освободитѣ ще му взимете и славата. После, дженгъ, станахте много и всички вие бѫрзатъ, да я освобождаватъ и току се натискатъ около пърграфитѣ. Той не е толкова простъ, да не разбере, че съ неговитѣ орѣки, искате по неговата глава да ги чукате. Е, Зурла, ами и аз да съмъ на неговото мѣсто, като него щѣхъ да направя.

Та, тъй стои въпроса драги Дауле. Аязъ, такъ въ такова наша не се бѫркаетъ. Ти е ваша работа, но стига сте я протакали, ама гледайте, какъ и какъ по-скоро, да я освободите, че зера почнала да бѫкчиватъ вече кората, отъ чакане.

София, 1.IX.1928 г.

Съ братски поздравъ

Гъ. Черкаски Сѫки

Пакта Келогъ подписанъ

Това е нова верига на робия

Още единъ фарсъ на голѣмитѣ европейски дипломации се завѣрши. Обрадвани свѣтитѣ въ цѣла Европа, трибитѣ на лѣво и на дѣсно, за голѣмитѣ постижения въ областьта на мира. Напразна радость. Защото мнинота при другии обстоятелства съ такова противорѣчия и тъй провокаторски спрѣмо мира и разбирателството между народитѣ не се е дѣйствало. Нѣе имаме случаи да отбѣлѣжимъ всички пергилетия около тоя прословутъ пактъ и всички стадии, прѣзъ които той е преминалъ. Самия фактъ, че той се сключи въ момента, когато въ цѣла Европа, Америка и крайния изтокъ се правятъ маневри въ голѣмъ мащабъ и то отъ сѫщитѣ, които взѣха инициативата за пакта; факта, че цѣлия свѣтъ имаше въ гражданска война и борби, кѫде по-силно, кѫде по-слабо; факта, че се изключи Русия, единъ голѣмъ диесъ международенъ факторъ показва, че не миръ готовятъ съ прословутия Келоговъ пактъ, а война и то такава голѣма, страшна и опустошителна война, каквато човѣчеството не помни. И свѣтъ на Келогъ дойде само да ни покаже тая страшна перспектива за народитѣ.

Вестницитѣ не изнесоха три пункта, които подписвя въ Парижъ и зъ зъ спокойствие радостта, макаръ и съ благопожелания за да хвѣрлятъ наново прахъ въ очитѣ на човѣчеството.

Въ действителность това не е цѣлия пактъ. Резервитѣ, които той неразрѣдна часть и които той съдържа не се съобщаваха. Разбира се, и това умишлено се прави.

Тѣзи резерви сѫ:

1. Че изключенитѣ договори и задължителнитѣ на държавитѣ произлизащи отъ пакта за О. Н. сѫ въ сила. Я това значи, че всички мини и тайни договори на Франция съ Полша, съ Румъния, съ Чехословакия, съ Югославия, които подържатъ робството въ-къ десетки милиони национални малцинства добиха сѫществуване и на Келоговия пактъ;

2. Че ако единъ отъ подписалитѣ пакта държави, го нарушѝ, то производящитѣ отъ него задължения и за другитѣ държави пада. Я това значи, че пакта е несѫществуваалъ;

3. Всѣка подписала пакта държава има правото на законна защита. Я това право за законна защита е относително и впослѣдствие и най-голѣмия виновникъ на войната има право да теоритизира въ-къ него.

4. Че колониалнитѣ държави, като Англия напр., имо интереситѣ и въ нѣкои отъ нѣмитѣ колонии бѫдатъ застрашени било отъ други племена въ съсѣдна колония, било отъ гражданскитѣ борби въ сѫщитѣ нѣмки колонии, насѣто е случая сега съ борбитѣ на индийцитѣ, буритѣ въ южна Африка или въ Хеджаръ, които се бораятъ и искатъ свобода и независимость, или дори въ Китай, кѫдѣто тя има концесии и протекционни права, Англия има право да се намѣси и да води война, за да сиаме тия народи. И това не е нарушение на пакта Келогъ.

Ето това сѫ и описали на парижанитѣ въ Парижъ.

Радвай се Сине человѣчески, че изковаха още една верига за робията ти.

Една черна признателность

къмъ заслужилитѣ

Нѣма оценяване за борцитѣ на свободата

Никакъ не тачимъ паметта на свѣтѣ революционери и заслужили за свободата българи, особено въ днешно время. На единъ отъ другаритѣ на Ст. Караджа, Генчо Илиевъ отъ Дрѣново, признателна България му е дала 30 дюлюма земя въ с. Тюрнъ Синиръ Тутраканско. Генчо Илиевъ умира и остава жена и деца. Настѫпва влашката окупация. Синовѣтѣ на Генчо Илиевъ избѣгватъ въ България. Роднинитѣ посѣщаха върху могилата на Баба Генчовица. Тя избѣгна при сина си Сава Генчевъ въ с. Бабово, Русенско. Сава е бѣжанецъ отъ 1918 г. Той бѣше виденъ членъ на добруджанското движение. Успѣлъ да си направи една кѫщичка, отъ тогава той се жили, да се оземли. Нали е сѫпруженъ, за всички има деца, само за него и нѣкои добруджанци нѣма оземляване.

Найнасле той търси документа за баща си, за да предложи оные сравнъ и стесненията въ земя, които тъй на щенски се отнасятъ спрѣмо голѣма часть отъ бѣжанцитѣ когато дори се оземляватъ по два-три пъти нѣкои, а само чиновници и търговци отъ градове, а нѣкои секретари-бирници, понеже разполагатъ съ общинскитѣ имоти сѫ се оземляли съ по 100 декара за себе си и съ по толкова за бащитѣ и шурятѣ си.

Нѣе се присъединяваме къмъ недоволството и оплакванията на тия бѣжанци и даваме имъ гласность, дано бѫдатъ поолекчени онѣ, които стоятъ горе, дирижиратъ и контролиратъ това оземляване.

Това документъ съ дата 1. IX 1881 г. е завѣренъ отъ Русенския окр. управитель на 9. IX. с. г. гласи, че е изпраденъ на Генчо Илиевъ (баща на Сава Генчевъ) отъ гр. Дрѣново отъ нѣкои другари побори по освобождението на България, отъ които се жили, че Генчо Илиевъ прѣзъ 1866 г. е билъ въ четата на Стефанъ Караджа и прѣзъ 1876 г. въ четата на Цеко Войвода и въ ята на Христо Мандиа-сиа. За тѣзи заслуги той е бѣлъ възнагражденъ прѣзъ жи вота си съ 30 дюлюма държавна земя за обработване".

Какъ чазахме тая дадена земя бѣше въ Тюрнъ Синиръ. Роднинитѣ изгонили и та е днесъ при сина си въ с. Бабово. Независимо отъ социалнитѣ грѣхи на държавата, които единаки трѣбва да бѫдатъ за всички гражданни, и горния аргументъ малъкъ ли е, да застане тия, които раздаватъ земята за да бѫдатъ по състрадателни къмъ Баба Генчовица? Какъ иначе ще доближимъ на младото българско поколение, че такиве заслугитѣ на оная наши герои отъ предоосвободителната епоха? Повече внимание, господа.

Четете и разпространявайте в. „Свободна Добруджа".

Националнитѣ движения въ крайния изтокъ

въ Китай

Прѣзъ Лондонъ съобщаватъ:

Телеграфиратъ отъ Пекинъ, че генералъ Чанъ Цуръ Чанъ подготви офанзива срещу нацисналиститѣ и е заповѣдалъ концентрацията на 6.000 души по линията за Мукденъ.

Генералитѣ въ Манджурия сѫ били повикани въ Мукденъ, за да разискатъ върху общия нападателенъ планъ.

Множество бѣжанци бѣгатъ отъ истокъ къмъ Пекинъ. Спорѣдъ други сведения, партията на Кунгъ Си начело, на която стоятъ генералитѣ Ли Шай Сунъ отъ Кантонъ, Ли Тунъ Жинъ, и Пай Чонгъ Си отъ Нанкинъ сѫ изпратили протестъ Чанъ Кай Шекъ.

Други сведения говорятъ, че се очаква въ скоро время едно сѫглашение и че Фенъ Ю Сиангъ търси поводъ, за да се инфоси и обзи национализма чрезъ диктатура.

Главнокомандующитѣ генералъ Чанъ Кай Шекъ е пристигналъ въ Шанхай, да се разбере съ известни членове отъ Куминтанга, които сѫ отказали да отидатъ въ Нанкинъ за да присѫствуватъ на общото събрание на партията. Цѣлъ день е прѣговарялъ съ делегатитѣ на Кантонъ.

Отъ друга страна, генералъ Фенъ Ю Сиангъ не изпуска случай да засили своята популярность съ намѣрението да прѣвзимане тая на Чанъ Кай Шекъ въ прѣдстоящата китайцитѣ.

Маршалъ Инъ Си Шанъ е окончателно напустналъ зонатъ Пекинъ Тиенъ Цинъ, кѫдѣто ималъ задачата да влѣзе въ провинциите Шанъ Си. Той не ще участва сѫщо на конференцията въ Нанкинъ.

*

Отъ Шанхай съобщаватъ на „Тайнсъ", че намѣрения се подъ

съветско влияние

генералъ Фенъ Ю Сиангъ е поставенъ на чело на инженерство военни военни и такъ стѫвалъ действителенъ главнокомандующъ минаръ и подъ друга форма.

Чанъ Кай Шекъ ще заглави на чело на правителственото.

По заповѣдь на Инъ Си Чанъ повгонили сѫ комуниститѣ въ Пекинъ, защото влиянието имъ растало.

Китайцитѣ отъ своя страна пъкъ заявяватъ, че ще продължатъ бойкота на японскитѣ стоки, докато японцитѣ не признаятъ китайската суверенитетъ върху Манджурия.

*

Спорѣдъ „Тайнсъ" загубитѣ конто японската търговия е претърпѣла, отъ както е започналъ бойкота протикъ Японска, се изчисляватъ на 32 милиони.

Японцитѣ заявяватъ, че ще нѣртуватъ загубитѣ, които търпятъ отъ тоя бойкотъ, но правятъ си по договоритѣ ще запазятъ. Нѣме да допустнатъ демонстрацията на договоритѣ отъ националиститѣ, каза предсѣдателя на търговската камара въ гр. Осака, дори и съ жертвитѣ на една война. Нѣе сѫглашение, продължаваше той, че е дошло время да се образуваме единенъ дипломатическъ фронтъ на великитѣ сили и да се действуваме въ съгласие, за да се спѣсятъ застрашитѣ интереси въ Китай.

Въ Манджурия

Отъ Пекинъ телеграфиратъ на „Дейли Телеграфъ", че японската легация, какъто и въ чужинитѣ срѣди сѫ много снѣтливи, какво сиеа на Чанъ Цо Линъ, ще се отнасяе отъ присъединението на Манджурия къмъ националиститѣ. Японцитѣ заплашватъ съ нови мѣрки Манджурия.

Спорѣдъ „Морнингъ Постъ" Япония прави въздушни маневри. Участвуватъ флотата и войскитѣ. Насѫрчава се военния духъ. Стоиме прѣдъ нови сѫглашения.

Интерпарламентарната конференция

Вашингтонско сѫглашение

Въ Берлинъ се свика тайнодишната международнопарламентарната конференция. Конференцията представлява едно истинско Вашингтонско сѫглашение. Говорили по разни въпроси и на разни езици, але не се разбирали.

Египетскиятъ делегатъ Вафдъ Бей предсѣдателя на парламента въ Кайро оспорва на Англия правото да подържа една окупация въ Египетъ и да установява едно специално право на протекторатъ за чужденцитѣ на базата на капитулациитѣ. Апелира предъ свѣтовното общественото мнение да се упражни прѣсия върху Англия.

Германецата Шмелинг отъ Летонска повдига въпроса за малцинствата и подчертава, че решения върху неисчитѣ малцинства въ Италия тежи не само върху съвестьта на Италия, но и върху тая на цѣлия свѣтъ.

Австрийскиятъ делегатъ Уреселъ предложи присъединяването на неговото отечество къмъ Германия.

Емиля Борела, французинъ прѣдъразъ да подчертае, каква голѣма опасность представлява мало атакуванието и решения на договоритѣ. Внѣсвяването обвеке на Съединенитѣ Щати въ Европа щѣло да прѣсѣче съ единъ ударъ всички подобни искания.

Монтаго, американски делегатъ изтъкнѣлъ, че несъвършенството на парламентарния режимъ се дължи на несъвършенството на човѣка.

Ремолеля (Франция) отговаря, на кризата въ парламентарния режимъ е криза на демокрацията. Въ много страни демокрацията не сѫществува.

По отношение на унгарскитѣ малцинства унгарскитѣ делегати е хвѣрлилъ жестоки обвинения срещу Румъния. Румънскитѣ делегати Диулаеро въразялъ, че Румъния била арестувала банкинско Локарно, але унгарцитѣ го отвѣрлили.

Отправено се е последенъ апелъ до О. Н. по обезоружѣнието.

Италианскиятъ делегатъ Стефано отговорилъ, че въ Италия малцинствата сѫ 3% и че тѣ сѫ ползвали сѫ сѫщитѣ права, като италианцитѣ. Що се отнася до обезоружаването трѣбвало, да се обезоружатъ нормално хората, за да се пристали къмъ реално обезоружаване.

Поетрятъ формитѣ 30,00 сн. по случай двѣ годишнината 28.VIII. е излѣзъ отъ печатъ. Струва то лева сиромашия. Искайте го отъ редакцията на в. „Св. Добруджа".

Поръчвайте своевременно, понеже сѫ въ ограничено количество.

Поръчвайте да се пращатъ съ куриер.

На продаване 30%, отстѫпка.

Федерални Югославия

Сведенията отъ Югославия по къвратитѣ събития показватъ, че не е направено нѣщо за кратка напрѣдъ.

Като изключение [illegible] колебливи и мъгливи [illegible] около единството на [illegible] та отъ Прибичевичъ [illegible] селско хърватска партия [illegible] на федералиститѣ [illegible] поверението съ Българ[illegible] но вѣрху базата на [illegible] на Вивоведенската [illegible] създаване пъла [illegible] зация съ самостоятелн[illegible] ление на Хърватско и Сл[illegible] ния, Босна, Херцегови[illegible] на Гора и Сърбия [illegible] донски.

Концесиите, на [illegible] тѣмитѣ вошители [illegible] Българ, че свързани [illegible] бата на Македония [illegible] Бъ[illegible] градъ изглежда, че [illegible] сръбския шовинизъмъ. [illegible] показва, колко сѫ [illegible] въ Загребъ отъ идеята [illegible] здрава и федерална [illegible] винска държава.

Смѣтатъ ли тѣ, че на [illegible] на едно три милионно [illegible] ние, които е дало [illegible] жертви прѣзъ [illegible] бодатъ, че ще могатъ [illegible] градятъ една солидна [illegible] държавно единство?

Прѣпоръчванѣта [illegible] гребъ решения, не е [illegible] го, освенъ едно [illegible] ванѣ на въпроса [illegible] на така прѣдполагаемо [illegible] славянски федерация. [illegible] и отъ кѫдѣто да се [illegible] отстѫпкитѣ и [illegible] е очевидно сѫ нас [illegible] шу побрѣ разбранит[illegible] на населяващитѣ [illegible] народности. А [illegible] че борбата ще [illegible] че само едно истинско [illegible] движение, което [illegible] цѣлита сатрапи и [illegible] братвенъ мѣнталитетъ [illegible] да открие пѫтя и [illegible] едно действително разбѣ[illegible] ство за югославянската [illegible] ция съ отдѣлени [illegible] правящъ членъ и Мане[illegible]

Отношенията на

Русия и Афганистанъ

Англичанитѣ и такъ бѣрнатъ

Министрътъ на [illegible] нитѣ въпроси въ Афганистанъ е декларирялъ въ [illegible] ню, че сключването на [illegible] нически договоръ между [illegible] нистанъ и Съветска Русия [illegible] стане нискоро. Оставѣтъ [illegible] нѣколко пункта, да [illegible] уредени, като тоя за [illegible] прѣзъ Русия съ [illegible] за Афганистанъ.

„Съветского правителство [illegible] желае да допустне то[illegible] прѣзъ Русия, освенъ за [illegible] но чужди произхождения [illegible] цѣль да прѣкалне [illegible] щитѣ на другитѣ [illegible] ка че да застане Ма[illegible] да купува само отъ Ру[illegible] при сѫщи по-високи [illegible]

„Това е непримѣнимо за [illegible] ганистанъ, толкова повѣ[illegible] афганистанския народъ е [illegible] пѣлъ голѣми загуби отъ [illegible] ченованото на царската р[illegible]

„Ако договора се сключи [illegible] ще представлява голѣм [illegible] ги за двѣтѣ страни".

Министрътъ заявилъ [illegible] че военнитѣ операции [illegible] глия по границитѣ на Ма[illegible] станъ изменяватъ и [illegible] безопасностьтъ въ Афганистанъ.

София — Печ. Съгласие —

Год. II. София, 10 септемврий 1928 год. Брой 34

27 НОЕ 1928 Г. МЕЛАЕ

Годишен абонамент:
За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:
2 лева на сн.
Малкия 2 лева

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЛЕДПРАЗДНИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Запискване на абонаментитѣ се приръчва на съ сумата

Редактора комитета
Адрес: „Св. Добруджа" — София

Главенъ редакторъ:
Д-РЪ П. ВИЧЕВЪ.

Министерска криза

и народния суверенитетъ

Когато предъ О. Н. се поставятъ въпроси за разрешение, които интересуватъ поробени народи, какъвто е случая съ унгарскитѣ, македонскитѣ, нѣмскитѣ, добруджанскитѣ и и др. малцинства, представителитѣ на побѣдителитѣ, въ лицето на Чемберлена, Бриана, Залески, Бенешъ, Титулеско и Политисъ поддържатъ тезата, че едно особено международство знаци посегателство на народния суверенитетъ въ Румъния, Полша и Югославия.

Безъспорнието това е едно изнасилване на демократическитѣ понятия и на конституционализма въобще. Защото колкото е вѣрно, че всѣкъ народъ трѣбва свободно да се уреди у себе си, толкова къ̆тъ основа на сѫщата теория е вѣрно, че малкитѣ народи и малцинствата, които сѫ въ компактни маси въ поотдѣлнитѣ страни, и имать правото сами да разпоредятъ съ сѫдбинитѣ си и, че никакво насилие не трѣбва да се упражнява въ тѣзи тѣнката съвѣсть и воля.

Очевидно съ досегашното си отрицателно държане по отношение на правата и свободитѣ на подчиненитѣ народности, О. Н. доказа на теория и на дѣло, че то е инструментъ въ ржцѣтѣ на силнитѣ и побѣдителитѣ.

И тая политика на насилие надъ волята на народитѣ е генерална система. Но я виждаме, какъ безсрамно и брутално тя се извага и въ самостоятелни случаи, ужъ напълно независими, държави, каквато е България.

По поводъ народното движение въ Югославия, кого следва етапитѣ на революционната борба за икономия и независимость, безъ сила искатъ да го ударятъ. Нѣщо повече, прикривайки се отъ едно голѣмо масово движение на Балканитѣ, което противъ политиката на империалиститѣ за завоевание и подчиняване, да подлъгватъ тия народи, напушено месо за новитѣ притоки срещу борбата за правда, свободи и независимостъ на угнетенитѣ и заробени народи, ние виждаме какъ отъ Лондонъ и Парижъ, тѣ се обединяватъ и решително действуватъ противъ суверенитета на малкия български народъ.

Затварайки си очитѣ предъ изправенитѣ като колосъ национални движения на Балканитѣ и обвинявайки открито, че българския воененъ министъръ генералъ Въльковъ е подкрепилъ революционния духъ на македонската организация, съ което се застрашавало спокойното уреждане на държавната криза въ Югославия, тѣ искатъ отстраняването му отъ управлението на България. И както другадѣ, такъ и въ България се намѣриха държавници, които се впрегнаха въ колесницата на политиканитѣ, отказаха се отъ тезата за народния суверенитетъ, отъ конституционни догми и отъ правото на народа да се уреди самъ и свободно у себе си, предизвикаха министерска криза, улесниха диверсията по национални борби, въ Югославия и на Балканитѣ въобще, и съзнателно подпомогнаха по тоя начинъ задачата на сатрапитѣ на народитѣ.

Румънска шарлатания

Нѣкой си Launay презъ 1912 година пѣтешествувалъ предъ южна Добруджа и констатиралъ, че населението било всѣ турско. И важното било, че като минатъ и спрѣлъ въ голѣмото и хубаво българско село Алфатаръ, видѣлъ едно малко 3—4 годишно момиченце съ жени очи и твърде красиво. То ги гледало фиксирано и съ едно любопитство. Дошелъ бащата му, тоне съ жени очи и съ бѣлъ калпакъ, за различие отъ обикновено черниятѣ, които се носѣли тамъ. Бащата заявилъ, че билъ отъ румънски произходъ. Указало се, значи малкото и хубаво момиченце — румънка.

Ей, заваленитѣ власи! Щонъ въ Алфатаръ намѣрилъ румънци, каквато и мѣрвали румънецъ нѣмъ, обяснило е какъ Добруджа е станала румънска.

Четете и разпространявайте в. „Свободна Добруджа".

И съ лакътъ му гвори

Изминаха двѣ години отъ онази черна дата, на която братска рѫка отне живота на сѫщото въ добруджанското движение. Още незаличени — не изправени кѫртитѣ отъ деньтѣ въ който се гаврях съ телото му, ето че се почна гавра и съ лакътъ му — лакътъ на Доча.

Сирени тогава, Доча съ свои вѣрни другари, на почивка въ оазиситѣ на Джевелъ, бидоха изваждени и нападнати изъ засада и избити. Убийцитѣ невидѣни, още не мигнатъ, завѣрени сѫ, че нахвърлили на появленитѣ мертви и дулото на една пушка пробило бѣлия хубавото чело на Доча. Зееше дупка — голѣма дупка, а вкѫрг о, ужасъ! . . .

Занесени бѣхѫ срѣдъ село. Прострени тѣ четири трупа, населението изъ селото съ бой на сѫрце отиде за види за последно прости, защото обичаните бѣхѫ отъ него, и мѫлкоотъ бе произнесена молитва за упокоение на душитѣ на мъртвецитѣ „нелегални"!

28.VIII — Богородица, праздника, който много се тачи отъ населението, изтрѫпа се колебѣнъ и се кѫрлашъ буйни хора, нѣкога, а сега нѣкаде траурен видъ. Като че ли никой не смѣеше да предприеме нѣкакво и да бива. Натоварени сѫщия денъ труповетѣ на едно кола от-всеки ги въ гробищата и ги зкарахѫ въ единъ тратъ, безъ никакъвъ и да е било богослужебна церемония. И толкова.

Изминаха две години отъ тогава. Писа се много въ хвала на тѣхъ — Доча. Писа се заслужено, пише се и сѫщо ще се. Презъ 1926 год. бѣ наследенъ лакътъ на Доча съ годеницата му отъ единъ добруджански органъ. Тая година по случай 2 години отъ смъртьта на Доча, се надѣяхѫ отдѣлно сѫщо лакътъ му, въ голѣмъ форматъ, обаче преди да пристигне въ селото ни за плаксиране биде конфискуванъ.

Сѫщи учителю, тихъ и блѣстъ ти съ насъ тогава, когато ние скитавахме изъ нѣкои затъмтечастаа изъ кѫщата и изъ кошковетѣ изъ лозята и взимъ ги полето и градинитѣ въ Силистра, издаване и ни предаваше частни уроци и такъвъ винаги съ всички, честенъ и искренъ, спечели сѫрцѣата на всички ни. Убиха те и погребаха, но погребаха само твоя трупъ, а дѣлата и словото, ни. Твоятъ лакъть образъ витае и навѣки ще витае между насъ. Нѣкъ конфискуватъ лаковетѣ ти! Ние ще доникнемъ, че сме тѣ гор'що обичали и че обичъ ни продължава съ сѫщия жаръ. Конфискуватъ ли едни, други ще изиждемъ. Лакъть ти ще кини кѫшата на всѣки добруджанецъ, който обича свободата на Добруджа.

Бивъ твой ученикъ

Колидиж за мира

Въоръженията надъ всичко

Англо френското споразумение отъ денъ на денъ повече се демаскира. То бѣше изнесено за американцитѣ преди подписването на пакта Келогъ срещу войната. Лъ въ̆ръки всички опозиционни отъ Лондонъ и Парижъ, неговото съществуване затвърдява убеждението, че кѫмно тия всѣко сѫ водили преговоритѣ за миръ, единовременно съ войни и тайни военни договори. Отъ резиденцията на председателя на Съединенитѣ Щати Колидиж, следъ подписването на пакта е заявено:

„Председателя на Сената пакта за отхвърлянето на войната, председателятъ при подписа, не него да се погледне, не само като на една морална международна формула, но сѫщо и като единъ практическъ елементъ отъ дипломатическия механизмъ. Подърже се, че г. Колидиж е решелъ до тоза заключение, което е съществено, щото Съединенитѣ Щати да разполагатъ съ единъ дипломатически апаратъ, който да имъ позволи формално да влѣзатъ въ контактъ съ другитѣ народи въ случай не мира биде застрашенъ. Отъ друга страна, председателятъ е на мнение, че една война ще бѫде много излишна, ако Съединенитѣ Щати формално участвуватъ въ усилията да ѝ се попрече.

„Вѣрва се сѫщо, че председателятъ Колидиж ще поиска вѣрочно отъ американския Сенатъ, да отложи прочитането на пакта противъ войната, следъ законопроекта въ̆къ морския строежъ. Очаква се той да обясни, че отъ сѫрце подкрѣпя пакта, ама всѣкога той е убеденъ, че нужлива на националности отбрана не трѣбва да бѫде пожертвана при разсмотрянето за отбранителна на пакта". (к. н.)

Разградско — отдѣлно мнение

Царкули нѣма, гайда няма

Отъ разградски гражданин-подофицери сме чанали да запитаме:

Кой е нуждалъ автомобилъ система „Шефорлетъ" за 180,000 лв. на околийския начелникъ въ Разградъ?

Защо му е тоя автомобилъ? Кой подърже шофьоръ, той харчи за бензинъ, за гуми и за изхарчъка на сѫщия автомобилъ? Какъв е тая лотария който се организира отъ подофицерското д-во въ Разградъ съ чие разрешение тя е отворена, когато нѣма решение на общото подофицерско сѫбрание? Какъв цель се преследва съ потарнитѣ и за какви нужди се организира?

Вѣрно ли е, че разградския окол. начелникъ се занимава съ продажбата на тия билети, и на сила ги налага на секретарь бирницитѣ по селата?

Мъжи се тукъ, че окол начелникъ съ автомобилъ ис кѫвъ да лови разбойницитѣ изъ Дели-ормянскитѣ гори и кѫнеки, те за това му трѣбвало автомобилъ.

И такъ лъгавъ.

За постраданитѣ отъ землетресението, околията ни даде едва около 50 х. лв., а за автомобилъ може да даде 180,000 лв. Какъ стоятъ тия работи? Ако е Дели Ормянъ, Лясковецъ ли е, дето всѣки можа да разлага кого бей? Царкули нѣма, гайда няма.

Ще се поразнемъ.

Мудно землемѣрение

Околийски начелници надъ закона. Оплакване отъ бѣжанци

Въпрѣки декларациитѣ отъ високо мѣсто, че до нови на това лѣто всички бѣжанци, ще бѫдатъ снабдени с наставки, ние непрекъснато получаваме отъ разни мѣста на страната, че нѣкои сѫ действували бавно, безсистемно, а имаме околийски начелници, като Разградския напримѣр, се отказатъ въ работата на инспекторитѣ и спиватъ работата имъ. Другаде имотаве силни парцелни, кривитѣ фолиовата имъ, разпредѣлятъ в между мѣстното население и гладнитѣ бѣжанцитѣ.

На такива окол. начелници и такива имотаве, които пренебрегнатъ лоялна папаинска политика трѣбва да се кажа, че не бива да се поставятъ надъ законитѣ въ страната, а дерибейлъкъ имъ е опасно за разрешение на такъвъ голѣми социални проблеми, какъвто представлява бѣжанското въ България. Тѣ трѣбва да знаятъ, че добруджанскитѣ бѣжанци, не съ свои воля и желание сѫ напуснали своя домъ, имоти и спокойствие, и че въ голѣма степень виновницитѣ на тоа инч тягостно положение сѫ именно такива партизани, които наше наслѣдие и тръгнали да освобождаватъ свои, заробени другъ. Ако чувствуватъ, какъ обичатъ да се бѫдатъ на гѫрдитѣ, не нещастиитѣ на България с голѣмо и чи слѫбата на братята имъ бѣжанци с бѫдъ на съвѣдитѣ, нека си доближатъ на дѣло, а не да паразитуватъ съ тѣхнитѣ нещастия.

Разградскиятъ окол. начелникъ се е тоа напомнилъ, че инспектора на Гл. Дирекция на бѣжанцитѣ г. Стайновъ, често отговаря на бѣжанцитѣ по въпроси отъ негова закона компетентность, да отиде и се поопели на окол. начелникъ.

Какви сѫ тия дерибейски дѣяния, който заставатъ надъ закона?

Ние обръщаме вниманието на г. Министра на Вътр. Работи да внуши на г. г. окол. начелници, да се занимаватъ съ здравоустройването на повѣренитѣ имъ околии, да не се бѫрнатъ въ чужда компетентность и особено, да не злоупотребяватъ съ положението, което заемать въ околиите имъ изъ Дели Ормяна.

Конгреса на малцинствата

(Специална кореспонденция отъ Женева)

Конгреса на европейскитѣ малцинства се закри на 31 Августъ т. г. въ Женева. Присъствували 70 представители между които и добруджански.

Участието на добруджанци за първи пѣть на конгреса на малцинствата бѣше непосредственъ интересъ всредъ нашитѣ срѣди.

Лигата на европейскитѣ малцинства има за цель, да се бори за запазването правата на малцинствата предвидени въ постановленията на слѣд военнитѣ договори. Съблюдателъ за запазването на тия права трѣбва да бѣде О. Н. Въобще Лигата поставя національния въпросъ въ рамцѣтѣ на О. Н. за разрѣшение. Тѣ е съставена отъ представители на очия европейски малцинства, чийто организации сѫ признати отъ властите на страннитѣ, въ границитѣ, на които сѫ включени тия малцинства. Емигрантскитѣ и революционни національни организации не се приемать.

Самъ по себе си на тоа фактъ показва, че характера и обединителния съставъ на Лигата сѫ твърде ограничени, понеже, освенъ балканскитѣ компактни малцинства, та изключа организациитѣ на редица други малцинства, поставени подъ най варварско робство. Всѣки разбира добре, че балканскитѣ малцинства изкъдѣ свои представители отъ властита на болшинствата организации, при простата и единствена причина, тия власти не би признавать за національно малцинство служатъ си съ най нечувани варварски средства и насилия, за да ги демаскиратъ и кемо ли да появятъ на національна организация.

Въ досегашната си дейность, Лигата трѣбваше да претърпи много разочарования. Нѣщо повече. На третия конгресъ минала година станала твърдѣ печални работи. Застъпници на почвата на държавническата политика на своитѣ нации, представителитѣ на полскитѣ и немски малцинства, си хвърлиха тежки взаимни обвинения, въ резултатъ, на които посѣдѣл формално напускане на Лигата. Тоа фактъ дойде да покаже миналата година на единъ отъ важнитѣ недостатъци на Лигата. Водачитѣ сѫ проникнати твърде малко отъ принципа за интернационално сътрудничество на малцинствата обичнени да показатъ обща участь.

Тазгодишния конгресъ даде изразъ на още едно разочарование. На дневенъ редъ бѣше поставенъ важния въпросъ за отношението на О. Н. къмъ малцинствата. Гласувана бѣше резолюция, въ която се констатира, че О. Н. не е оправдало предназначението си да бѣде „Международна съвѣсть"! не се е интересувало отъ сѫдбата на малцинствата, не е давало ухо на безбройнитѣ оплаквания, а е проповѣдвало вишата политика на великитѣ сили. Резолюцията все пакъ завършва съ надежда, че за въ бѫдещо О. Н. ще отдѣли повече внимание за малцинствата. Предлага се на О. Н. да учреди изъ средата си единъ комисия на малцинствата. Една телеграма е изпратена отъ конгреса до Келога, въ която го поздравява за „пакта противъ война" и понеслава силюетачето и на пакта противъ поробничеството.

„Трай конѣо за зелена трева"

Но самия фактъ, че тая лига, която нѣма други надежди и пѣтища за постигане своитѣ цѣли, освѣнъ О. Н., изненадва публиката неговата излишна рекламираность и предназначение, и идея за лишенъ пѣть да разсѣе предумишлено подхранваниитѣ илюзии въ това, спорѣдъ насъ, банкрутирало вече орждие на пацифистния европейски интернационализмъ.

Принципоритѣ на тая макеръ и малочетъ не смѣла, резолюция е отъ голѣмъ интересъ за подпечатитѣ малцинства. О. Н. официално провъзгрие тоа рѣшение. Чрезъ устата на французкия представитель Мело Франко (единъ авторитетъ по національнитѣ въпроси въ О. Н.) бѣше изказана само сега безумна доктрина, *спорѣдъ която національнитѣ въпроси ще сѫ разрѣшени, като се осъществятъ малцинствата* отъ болшинствата. Тая доктрина се по второ бузрезерано и официално отъ Чемберлейнъ, Бенешъ и Политисъ, а всички подтисници и приемѣ радостно и приложиха на практика, усилвайки варварския режимъ и терзания надъ малцинствата въ денешно нацизаторската си политика. *По тоа начало О. Н. отхвърли изкъдѣ и робствата и преходнитѣ денационализации.* То отиде обаче по далечъ. Направени бидоха известни земѣствания въ дирекциитѣ за малцинствата при О. Н., като последната се попълни съ лицѣ още по-ревнивки на нац. малцинства, пригодени за поробвадата на новата доктрина.

Противъ тоа новъ съставъ на дирекциитѣ, конгреса протестира. Известни изказвания на малцинствата допринесоха сѫщо тъй много за разобличаването на О. Н. по національния въпросъ. Ощѣ преди конгреса тѣ повдигнаха въпроса и публично искѣха настоятелно не говото разрешение. Повдигнатъ бѣше сѫщо и въпроса за фашизма въ національната политика. По тоа поводъ Паулъ Шмаръ, немски депутатъ въ Рига, единъ отъ водителитѣ на европейскитѣ малцинства, изложи сѫ статия въ недвичерение то на конгреса въ „Neues Wiener Tagblatt", и слѣдъ като представлѣно осѫжда О. Н. за неговата незаинтересованость, той пише: . . . . . " Но отъ то Мело Франко изрече фетална та формула, за необходимостъ отъ преотлаване въ господство шата нашия, се разкъпти и основитѣ на тия наши принципи (запазване національнатa и културна физиономия на малцинствата, б. пр.) и Мусулини съвсѣмъ незаумислено взема подъ внимание правото за денационализация на присъединенитѣ къмъ италиянската държава народности.

Като изследаме по-нататъкъ отъ известни събития въ Румъния и наблюдавайки, какъ известни кратоет си изправъ съ опасни идеи, кое знидаме, че на европейского миноритетно движение е обвеенъ ореолъ, противъ който целесъобразнатѣ борба се заема неотменимъ дѣлъ. Ние мислиме, че нѣмаме основания да съмняваме за факта, на такъвъ фронтъ съществува. Явния крайъ е безсрочно тъй не апелсенъ, както принципитѣ, който принципално признава всичко, е на практика нѣкои точно противното"...

За съжаление, добруджански изпратения провалъ на последнята мисъль на Шмаръ на своитѣ собствени гласи. Тѣ знаятъ добре какво значи прикритъ врагъ.

Но питаме ние, кѫде се крие тоа режимъ и кой го подкрепя? Не е ли точно О.Н. съставено отъ тия реакционни правителства и не е ли Обществото на Народитѣ, които ги всъхнахе и подкрепа съ доктрини, като тая на Мело Франко? И какъ ще се разбие тоа фронтъ, изградѣтъ какво отъ О. Н.? Чрезъ изхвалитѣ на Лигата ли въ О. Н.?

Осѫществяването на идеята за единъ организиранъ отпоръ на малцинствата противъ постоянствата въ международенъ мащабъ, е отдавна на дежурна. Въ денешното си състояние и застѫпъ Лигата на европейските малцинства не е успѣла да задоволи тая необходимость. Отъ нѣкъ трѣбва още много за да живѣе. Първото условие за съществуването на една международна борческа организация на малцинствата, се явява приличието на колкото се може по голѣмъ кѫгъ отъ поробени народи— и предимно на балканскитѣ, които сѫ поставени при режими, по своя варварщъкъ и ужасъ непознати на Запада. Балканскитѣ малцинства не могатъ да бѫдатъ признати отъ поробителитѣ. Революционнитѣ организации, изградени на нелегалния принципъ сѫ очия, които обхващатъ поробенитѣ маси. Тѣ сѫ очия, които могатъ естественъ, да представяватъ національнитѣ интереси на поробенитѣ балкански народи. Приличието имъ въ една международна организация на малцинствата, ще внесе натрупванитѣ отъ вѣковенъ опитъ въ освободителнитѣ борби на Балкана и ще спомогне въ голѣма степень, за изработването на правилни маси въ движението на малцинствата и съответнитѣ методи и пѫтища. Второто важно условие е разрѣшението на организационния въпросъ на тая интернационалъ на малцинствата.

Дишащата Лига, като международенъ факторъ не поначва на никакъв хомогенъ организационенъ отношъ. Само организационното цементиране на интернационалния принципъ е реалната гаранция за позиционирането на една обединена, единствена борба противъ насилиитѣ и робството надъ поробенитѣ народи.

(Специаленъ по въпроса за отношението на Добруджанецъ къмъ Лигата и действостта на добруджанскитѣ представители ще се повърнемъ по-нататъкъ.)

1 септемврий 1929 г.

Ф. Пенчевъ.

По бѣлградскитѣ мѣста

и строителния материалъ. Събранието на соф. бѣжанци.

На 2 т. м. соф. просвѣтно-благотворително д-во Добруджа имѣ общо събрание по поводъ произвѣдното отнемане на бѣжанцитѣ бѣжанци мѣста незавершени или полуразрушени, както и по несправедливостъ раздаване на бѣрвенъ материалъ. Поради недостатъчности разглеждане, събранието бѣше слабо посѣтено и липсата голѣмото значение на въпросите поставени на дневенъ редъ.

Настоятелството на д-вото излѣзе съ единъ докладъ по тия въпроси, който не бѣше напълно изчерпателенъ, тъй бо засѣгаше много важни положения. Подчерта се отъ Д. Вичевъ, че то, настоятелството, е вършило повечерска работа, като се е задоволявало само съ тоа отговори на 10—15 души, то вече е почнало разпределението на материала. Я не е било, именно въ тия дни, да се действа, и сѣдло, за да се избѣгне една несправедливостъ, тъй като умнитѣ се нанаждали, а лудитѣ ще се наиграятъ. Изтъкна се отъ нѣкои бѣжанци, че по отношение на бѣжанцитѣ материалъ, окомѣйсвитѣ сѫ се приготвили сами отъ сѫмъ, безъ да се допитатъ до респективнитѣ организации, които най-добре познаватъ нуждитѣ на бѣжанцитѣ и знаятъ, че сѫ изпратени такъ действително нуждаещи се бѣжанци, но сѫ вписани въ сѫмъ-ъ лица, които сѫ на вѣсъ завършили кѫщитѣ си и сѫ дали сѫ дворовѣтѣ, нетрѣбвайки сѫ барани и нѣмайтѣ абсолютно никаква нужда отъ такъвъ материалъ. Нѣщо повече бѣше хъ се въ събранието лица, които декларираха, че тѣ имать нужда отъ материалъ, но не искели да бѫдатъ вписани въ списъкъ за такъвъ, и не ще даятъ да получатъ такъвъ.

И при все това не тая хора комисията иска да имъ го даде.

Подобни анормалности имало много. Я тѣ изпратѣтѣ на властъ, която е натоварена тая задача. Изтъкна се и при проеки всичко, комисията е дала да се изпълнятъ разрушенитѣ и предварителни такъвъ отъ представителитѣ на организациитѣ.

Поради всичко това събранието взе решение да се представя направо предъ министъра, защото не допуска, че той е известенъ за всички тия нередности, нарушения, а при изпълнение плановитѣ на бѣжанцитѣ мѣста, които ще се изпратятъ тамъ много.

Прочетената резолюция настоятелството намѣрѣ за пълна, неизчерпателна и статъчно разяснена.

Събранието намѣрѣ за добро да избере още два члена, които заедно съ сѫщата срѣда, да сѫ силятъ настоятелството и мѣстно да преследватъ отговорнитѣ съответнитѣ лица по двата въпроса.

За такива се изпратиха П. Вичевъ и Иванъ [illegible]

—

Садразамъ Ибриковъ

Канятъ шефоветѣ

Сутринята, рано въ тъмни зори, нервно и силно се почука на зратата на Тенекото. Учителятъ бѣ обхванатъ на Морфей. Тенекото, нѣщо се кореше въ сладъкъ сънъ и не можеше да чуе тропането. Сокола, обаче, се нервираше и какъ го бѣше, какъ тъй, при такива важни и решителни времена, шефоветѣ, тъй дълбоко да спи:

— И тъй ми било шефъ! Чуйте и викаъ: — с т а н е й б а, Тенеко, крива нива, бѫ, министерска криза има! Станай ба, Тенеке!.. Хаде, ми Царе иска да се срещне съ всички шефове. Тю бре!, и такъвъ сънлю не съмъ виждалъ!

Хаде де, чи ще закъсѣйки ба, Тенеке! Мали тъй бѣхми закъснѣли и на 9 юни, те после, до като я управяхма, какъ при Св. Петра прашахме хора за доказателства.

Вратата се отвори и сѣлнаде се пита:

— Кой е?

— О хо, тъй още пита кой е! Белки ти на ъ-нешъ, ни кръ за ама? Я бе, Личевъ, чи ще да се бараншса съ Буровъ! Тамъ нѣщо се скъвали, мой ни! Я по нешта работа, да сме на кли за сега, до като се склю ни зама, та после да решили кака повече ба, Тенеке, защото хората вече бѫрзатъ. Ето зима ние, тъй трѣбо, онуй трѣбо... Пъкъ и Дауръ Зурлата, Садразамъ Ибрика, Черната Сѫкка и тѣ почнали много да се съмнѣватъ.

— Чи на такава работа подава ли се остаика?

— Не се подава дма на доказало го и имамъ право при Царя и решаватъ те ти моята оставка, азъ не мога да разрѣша тая каша. Има толкова шефове, викай ти такъвъ, тъ да я отрѣшатъ.

Сега Царя ги вика всичкитѣ да иска вкъщъ. Сиощи се получи такава бѫрза телеграма до Управители и той сама ме поика да ми каза, дорѣдъ другитѣ ощѣ не се научатъ. Азъ изтичахъ право у дома, вчера съмъ само бохчичкитѣ и изхвръкъ при тебе. Отъ кога съмъ заплашалъ на портата ти. Хвали, обливай се де, по-бѫрзичко, чи трема нѣма ни чика.

— Е добре де. Царе вика шеворовѣтѣ, ами ти какво си се разбѫрзалъ такъвъ!

— И такъ кубова! Я ба, Тенеке, ти нали си председателъ? — Ха тъй. Ями азъ нали съмъ секретаръ, й тъй не е ли тъй? Ти безъ мене можешъ ли? Не можешъ нали, какъ и азъ безъ тебе не мога. Нали знаешъ, че председателя подписва дма до него подписа и секретаря. После има работи, които ти не знаешъ. Да речеме, чи Царя те заръчи нѣтрѣ, какво знаешъ за Ст. Село, или ще иска да знае за Наполнкия кметъ. Той нали му бѣше приятелъ. Преде може да пита, какъ върви индустрията на пейнирь-шекера, на кѫлъчитѣ за кошници; какъ върви търговията съ конетѣ, съ просѫмбаетѣ на кадъкитѣ и т. н. Не ти нали ще бѫркнешъ? Тъй работи азъ ги знае по-добре, като секретаръ. И ти ги знаешъ, ама мойто знание е друго. Я си представи, че тъй те запита Царя и ти какво ще му отговоришъ? Пъкъ той сѫнабетинка отъ всичко се интересува и нѣма да знае.

Тъй, тъй Тенеке, [illegible] мисли, ами бѫркнчатъ [illegible] тай, че трема нѣма [illegible]

— Хубаво бе, Сокола, [illegible] вако вземе и той да [illegible] кога мислите да а [illegible] вете, какво ще му [illegible]

— Е хлапъ, и ти [illegible] адвокатъ! Единъ [illegible] ти сѫдъ дѫжешъ [illegible] царь нѣма измѣрнъ [illegible] то излѫжешъ. Бѫр [illegible] гюмрукъ не ще и!

Ще му кажешъ [illegible] ние отдавна щѫхме [illegible] бодиме, ама най-пъръ [illegible] бѫрка Черната Сѫкка [illegible] дойде и Дауръ Зурлата [illegible] ни попреки, а край [illegible] нереди и Садразамъ [illegible] ковъ. Сега вече и тѣ [illegible] ха, ама изпадатъ [illegible] вече х а р м а н [illegible] ето и д е и [illegible] Ще му кажешъ, че [illegible]

Пакта Келогъ

Империалиститѣ се деконспирират. Борбата Англия и Америка. Разрухо на Европа.

(Специална кореспонденция отъ Женева)

...йцето на Колумба биде ...ено занрепено", пише единъ ...ъ на наменъ журналъ. „Какъ ще се приемне ...ата? — Естествено като ...забрани"!

Представителитѣ на велите сили се събраха въ Парижъ, подписаха пакта на Келог и я ... забраниха. Нѣма ...ъ касаещи, нѣма вече ...ложения, кѣрви сълзи и ...ства. Народитѣ могатъ спокойно да задремятъ при мозе...ите сюнгѣ владетели.

...о нито златното перо, на...ъ специално за подписване на пакта, нито устройствѣ отъ Бриан бакнетъ на ...ѣ могатъ да служатъ ...а гаранция за забраната. ...ъ това. Пакта на Келог...е своя предназначение, въ ...о истинскитѣ му цѣли би...а демаскирани много по...ъ отколкото формално ...ъутвалото вече О. Н. и ...ната игра съ конферен...тѣ на обезоръжаване.

...Американскитѣ империали...ъ се разпростира отъ вой...ъ насамъ необикновено ...ъ. Той заплашва сѣрнозно ...ъонитѣ и сферитѣ на вли...ъ на десетѣ голѣми европей...ъ военнолини владетели — ...ъ и Франция. Чрезъ пла...ъ на огромни капитали ...ъ Европа, особено напосле...ъ въ Германия, империали...ъ Щатитѣ си създаде не...ъ въ сѣрцето на Европа ...ъ финансови икономи...ъ и му позволяватъ да на...ъ, не по пѣтя на отворе...ъ нападения и войни, а по...ъ на икономическото подчи...ъ и завладяване. Особени...ъ тоа отвелезаха Щатитѣ на...ъ въ Китай, като по...ъ се стремятъ да из...ъ Англия отъ Азия...ъ отпорѣ на америка...ъ сѣперникъ могатъ да ...ъ европейскитѣ инжени...ъ сами съ своитѣ военни ...ъ. Морскитѣ сили на Ща...ъ, обаче, не отстѣпватъ на ...ъ. Отъ тукъ води и ...ъ то сѣ играта на обезоръ...ъ на всѣки единъ отъ ...ъ, да ограни...ъ въ...ъ и бойни типъ. ...ъ преобладания въ въоръ...ъ. Но противния му ...ъ, Съветитѣ да пред...ъ пълного и немедлено ...ъ, за да се спемо...ъ на „миролюбитѣ". ...ъ излѣзоха обаче съ ...ъ ходъ, като предложиха, ...ъ забрани войната морал...ъ. Пѣкта на това предложе...ъ е нова. Къмъ война сле...ъ прибѣгнатъ европейскитѣ им...ъ перialисти противъ американски империализмъ, а подписването на пакта правѣ „незаконно", „нелегално" и „безпредметно" по-нататъшнитѣ въоръжения и подготовка за война отъ страна на Англия и Франция.

За истинскитѣ желатели на миръ и врагове на войната — за широкитѣ народни маси, безспорно, този пактъ не бѣ нищо друго освенъ една нова игра и тѣ я демаскираха още на времето си. За застрашения европейски империализмъ обаче, това бѣ една опасна игра.

Германия, робирана се, ведна прие предложението. Всѣки единъ ударъ отъ страна на нейнитѣ кредитори, насоченъ противъ европейскитѣ и съперници тя трѣбваше да подкрепи. Напротивъ Лондонъ и Парижъ „поставяха условия, предприяха мѣрки, които изтрѣгнаха жилото на пакта.

1. Всички съществуващи тайни и явни договори, граници, колонии, сфери на влияние се признаватъ отъ пакта за неприкосновени.

2. Пакта не бива да засѣга свободата на действие въ колониитѣ и владенията, отъ сферите на владителитѣ имъ.

3. Отбранителната война се разрешава и т. н.

На български това значи: Щатитѣ да се отнемятъ отъ експлоатиритѣ си къмъ колониитѣ и отъ всѣкакви маневри по изменения на договори и граници за свои интереси и да се позволи на поробителитѣ да продължаватъ да давятъ въ кѣрви поробенитѣ народи. Втори и трети пунктъ преследватъ ясна и смѣла цѣль: противъ Съветитѣ ще се воюва и, като се знае, че днесъ само една бомба хвърлена отъ провокаторъ на границата, може да послужи за обявяване „отбранителна война", не бива „забрана" да прѣчи на подготовката на тая война.

Водяха се продължителни преговори и понеже идеята за премахване на войната бѣ широко разтрѣбена, тия условия трѣбваше да се приематъ и да се подпише нѣщо, та макаръ и само бѣла книга. Стана обаче нѣщо, които накара Щатитѣ отъ „пацифистите" да мнатъ въ „отбрана". Англия и Франция сключиха анкезано споразумение за „разоръжение", и „обявяха за незаконенъ точно онѣ войни морски единици, които преобладаватъ въ флота на Щатитѣ. Спорѣдъ съобщенията на пресата, сключенъ е сѣщо и тайенъ воененъ съюзъ, за обезвреждане действие на английската и французски флоти, въ Индийския и Тихия океанъ и въ средиземното море. Тоя договоръ, спорѣдъ условията за подписване на пакта автоматически се признава и Щатитѣ си извраватъ предъ безспорно преобладаващата военна сила на съюзнитѣ флоти.

Доколко обаче миролюбивитѣ цѣли на „светолюбитѣ" тайнини сѣ искрени, стана ясно много по скоро отколкото се предполагаше. Трѣбваше самитѣ Щати, които предложиха пакта, веднага спѣдъ Англо-френската спогодба, да гласуватъ воененъ бюджетъ за постройката на нови бойни единици, и да аборигиратъ по тоя начинъ мъртвото отроче наречено „забрана на войната". Въ самитѣ Щати се обявиха вече противъ подписването. Келогъ направи нова маневра противъ Англия, като изяви желание, да се присъединятъ по-късно и Съветитѣ.

„Забрана на войната" е напълно проиграна. Политическо събитие съ сѣдбоносни последствия днесъ се явява франко-англійското споразумение. Противоречията между Лондонъ и Парижъ сѣ изостанени временно на страна, а това е най-важната стѣпка къмъ подготовка противъ съветитѣ походъ.

Човѣчеството се намира предъ праг на много по ужасни изтрѣбления и разрухи отколкото въ 1914 г. Империализма се чувствува вече достатъчно отпочиналъ. Раздвижването на милионитѣ поитически отъ всички краища на земята и дълбокитѣ неизлечими противоречия въ собственитѣ му среди, той се готви да задуши чрезъ нови кѣрви.

Поробенитѣ национални ще има да изпитатъ нови тежки удари върху си. Империализма е врагъ на свободата. Той, на лицето на Англия е найсилѣнъ врагъ и на новите национални движения.

Първата му работа, преди войната е да се спрени съ тия движения. И новитѣ франко-англійската спогоди се почувства въ това направление и на Балкана, чрезъ съмнѣнъ нота на Англия и Франция за изсестрано унищожаване на Македонското движение. Ще рѣшъ и на другитѣ. Защото потисницитѣ не могатъ да позволятъ никому да смущава селитѣ имъ, особенно на Балканитѣ, които ще бѣдатъ, както винаги, театъръ на ужасомения и разрухи.

27 V II 1928 г.

К. Пенчевъ

Документи за ромънския теror въ Украйна

Въ *Le Cri du Peuple* срѣщаме статия, въ която добре се рисува положението въ Ромъния. Тамъ се казва:

„Велика Ромъния е привикъ продуктъ на войната срѣщу правото, справедливостьта и цивилизацията. Като чете документитѣ, които се печататъ по долу, може да се прецени по кой начинъ ромънската управляваща класа насипва правото и справедливостьта.

„Но откждѣ да започнемъ — толкова много въпроси имамъ тамъ. Трѣбва ли да въпроизвеждаме първо документитѣ, които показватъ administративния и незаконенъ режимъ, подъ който сѣ подчинени малцинствата? Или да говоримъ на първо мѣсто за misoritерния въпросъ, съ който най-много се занимаватъ на страната — като напр. съ еврейския въпросъ, тоя на унгаритѣ на селяещи Трансилвания, на Бесарабия?

Ние ще започнемъ съ най-малко познатия въпросъ въ Европа. Касае се до украинцитѣ.

„Украинския въпросъ бѣше третиранъ на 3 декемврий 1926 г. въ сената и въ камарата отъ самитѣ представители на украинцитѣ. Въ настоящия парламентъ украинцитѣ нѣмать представители. Правителството бѣше така наредило, че да не влѣзе нито единъ тѣхенъ представителъ.

„Въ Ромъния, казваше г. Антонъ Пукошевичъ въ сената, отказа се на украинцитѣ, които съставляватъ една компактна маса отъ 1 милионъ, всѣкакво украинско учение. Забраниха имъ да изпълнятъ украински учителски книги, потвърдени отъ министерството на просвѣтата. Отъ 199 украински училища съ 800 класи и 800 учители, които украинцитѣ сѣ имали преди 1913—1914 година, всички сѣ затворени и не сѣ писмена заповѣдь, но сѣ устно нареждане. Последствията, бѣха че никакъвъ урокъ дори една дума на сѣ учи на матерния езикъ на децата.

„Що се отнася до трѣбното образование украинскитѣ имаше въ Черновецъ, Котвиня, Винница Вискоси, както и основното украинско образование, — всички сѣ ромънизирани. Въ всички тия заведения, нѣма нори единъ часъ на сѣмнатъ за украинския езикъ. Даже религията сѣ преподава на ромънски. Сѣмото е направено и сѣ украинското земеделско училище въ Кошмъкъ и професионалнитѣ училища въ Сторойнецъ, Катеринчетъ на украинския езикъ и литература и по славянската при университета въ Черновецъ сѣ премахнати.

„Ромънскитѣ училища не изпълняватъ въ никакъвъ случай тѣмната роля на културъ защото украинскитѣ деца не говорятъ украински, учатъ ромънски по единъ машиналенъ начинъ и на памѣть.

„Наключителното говорене въ семейството и по селата по украински, довежда до пълно забраване на ромънски езикъ. Насилствената ромънизация на украинскитѣ училища довежда до затлачване дори и на найдобритѣ украински ученици. Тоа е една опасность за поддържане на голѣмо невежество.

Военно положение, затвори и мъчения

Въ сѣдния день 3 декември 1926 г. въ камарата дръзи украински представитель К. Иракалинъ е казалъ:

„Съ стотини хиляди украинци пъшкатъ въ болницитѣ на Буковина и по полетата на Бесарабия, подъ ударитѣ на жандармитѣ. Съ хиляди и хиляди отъ нашитѣ страдатъ въ затвитѣ за мъчения на сигурнощта.

„Знаете ли вие, господа депутати, що е тоа военно положение? Благодарение на военното положение, ние сѣ изхвърлени на улицитѣ, на жандармитѣ, на бирницитѣ, на агентитѣ на сигурнощта и т. н.

„Военно положение то насъ значи, че ние не можемъ свободно да се движимъ, че ние можемъ да бъдемъ арестувани и бити на всѣка крачка безъ причини, изхвърлени въ затвора и смазани отъ бой, питани съ кадъ е отъ жандармерийскитѣ постове и подхвърлянитѣ постъ на постъ и въ крачка на улицата изправени предъ всички сѣдѣ само за това че сме наши мѣжки украински вестници.

„Говоя, което жандармитѣ си позволяватъ, тамъ между нас и нѣмо положение и неуби...ъ. Съ хиляди и хиляди сѣ били, мъчени, шпионирани и изпратени на шпитанъ безъ причини, за да ги изубитъ...ъ. Отъ голѣмото количество престъпления отъ жандармитѣ ще цитирамъ само следнитѣ:

Полицая Мишевичи отъ Барана (окрѫгъ Черновецъ) затвори е изнасилвалъ едно бедно момче на 14 год. именуемо Серчуманъ, и което е подлудѣло. Жандармъ Билавци и Билавци отъ Вранесени (окрѫгъ Кошмъкъ) жестоко сѣ изнасилвали селянитѣ Василъ Свекъ, Василъ Лазаренчи, Михай Дмитраки, Василъ Станчовани и много други

(Свърши на 4 стр.)

...ъ пиши дебелия снѣгъ, съ ...ѣли гори, безъ сѣнци и ...ъ дебели сѣнки, ти не се ...ъбиждала. Той чоѣка, но ...ъ освобождавалъ, та да ...ъ. Ще те повѣрва, не, ами ...ъ ще мине. Тъй че за ...ъ ролѣтъ сие оставили рабо...ъ, ама трѣбва и салвѣ ми...ъ за такава работа. Лма ...ой да си отваря очитѣ, та ...ъ на нанчава да гледа тъй, ...ъ да не се кратъ помени...ъ, за да ни пречатъ. Яма ...ъ, ано питашъ замачъ ние ...ъ за такава работа. Тога...ъ хлѣбъ и ножа ще ни сѣ ...ъ радѣтѣ и ще си режиме ...ъ ядето и както си исиаме. ...ъ тъй. Тенеке, гледай да ...ъ, той си е добъръ чо...ъ, оттукъ го подкевни, от...ъ го подкавни и току винъ ...ъ кандисалъ. Я пъкъ, ано те ...ъ, ами съ кои другари ще ...ъ отитѣ?.. Видѣ ли ти! Трѣбва ...ъ п о м и с л и м е. Чакай

Мизерниди Карнобатчиевъ; Черната Свиня; Диселения Двоснастенчиевъ; Синьоръ Грандомиловъ, Лепичъ Хвъртковъ, Мечоръ Зехиревъ и т. н.

Но Тенеке, да не си се изтрѣвалъ нѣщо да продумашъ за Краснаминограмия Подлецъ или Сиротителишия хранителъ. Стига сѣ, се хранутили на нашъ сѣрдъ. Послѣ не сѣ и приятелски, само гдѣто ни позвиваръ. Ще видиме, между насъ казано, нѣкое мѣсто и за представителя ни дѣ, онзи тамъ Усулъ Подлеца — нали се сѣщаешъ.

Та тъй. Ако Цари поиска по точно да ивеко̀й, кое много ще иземе, ще ну кажешъ ти или взъ все равно, че всички сме кацъри, за което и да е министерство. Той за това да не бере гаслс.

Хайде стаей да въраме, че времето не ни чака.

Въ тъй време вестникопродавецъ викъ:

— Пратурка на н. „Русенска Поща". Кабинета съста...ъ! Новитѣ министри и...

Видѣ ли Тенеке, какъ зъ...ъ...ъ. Пакъ изпуснахме случая. Изъкъ ни за бързината и за труда гдѣто се тру...дехме. То да му се не види...

— Ни се кахъри бе Соколчето ми. Нищо бе, ти заови пиктѣ, да ни бъде готовъ, че като и освободиме и за тоъ ще ни трѣбватъ министри.

— Тъй, тъй Тенеке не бива да ся кахарить, както казвамъ ще ни трѣбватъ и на несъ като и освободимъ. Тогаъ биля мо...не и краля да си гледимъ. Имаме си го баре готовъ. Ей на Ахмедъ Бей Зогу сѣ нищо стана краль. Утре и Кемаль Паша щѣ да стана краль. Тамъ и нашия е хатъръ. Ербавъ е човѣка.

Нѣщо май не ни е добрѣ бе, Тенеке. Стана ни лошо. Зе да не ни е добрѣ. Гъ чаи сала. Пъръ и тия министерски промѣни зачестяха, ни се знае. Тъй ни сеоре на сиромаха гла...ча, ча да си отида. То и ро...мъкитѣ нѣмя ни пилетлъ...ама пъкъ и туй не се жалѣ...вче. Мачко се гонеки чолѣк. Тамъ ще не арестоватъ, може и да не бихтъ, ама жалкъ е. Решенокъ какъ ну е сега до...брѣ... Незнамъ ни. Да вида...жъ, какъвъ викъ ще ми дойде. Хай за сега сбогомъ.

Тенеето остана отпоидитъ ну и зина, зина на рече — не...приятелетъ народъ! Правъ е човѣка.

—ф—

Къмъ моковa организация

Подъ заглавие „Опозиция" въ органа на г-нъ г. Лапчевъ, четеме следната знаменателна статия. Поради нейнотo голѣмо значение, ние я препечатваме текстуално и нека всѣки си прави заключенията.

„Странна е слабата на Македония. Слѣдъ войнитѣ, когато тѣ формально бѣ включенe въ границитѣ на Югославянского кралство, надеждитѣ тамъ се преломиха. Вѣрата посъхна. Главитѣ, буйнитѣ нѣкогашни главы, се приведоха надолу. Надеждите ли, обаче задъ тия умъ преломени надежди и глави, ще чуете глухия ропотъ на единъ народъ мѫченикъ, буйнъ, екстазъ на едно непобедимо племе, страшната злостолепна вѣра, че дни тѣ на робството съ пречетени и че великата епопея, върху крилата на която приемиха свободата, се носи вече на свонтѣ вкрилени коне.

„Кой би дръзналъ да отрече Македония и отъ тая единствена нейна морална подкрепа — отъ вѣрата й, че днитѣ на робството съ отречени? — Погребаше се тогава, въ ония страшни дни преди 10 години, свободата на цѣлъ единъ народъ. Отъ всички видими външни белези на свободата той бѣ лишенъ. Кой можеше да го лиши и отъ вѣрата, че все пакъ, това е временна участь, и че свободата, въоружена съ факли и мечъ, ивкѣде изъ дебритѣ на македонскитѣ балкани? — Никой.

„И заминаѣ Македония съ тragизмъ въ живота си, но и съ страшно силна вѣра въ тъждитѣ си.

„Върху фона на тая фанатическа вѣра се хвана организации и комитети, които заработиха за свободата на македонскитѣ българи. Тъжно тунъ се извършиха свободоносни трѫшки.

„Свикнали съ робството отъ турско врѣме, тѣ помислиха, че и новото робство и продължение на турското. Свикнали да се борятъ срещу стъ робството съ бомби и хвалитѣ, тѣ помислиха, че арсенала на борбата и срещу сръбското робство може да си остане сѫщия. Никому не мина прѣзъ ума наточели, че сръбската държава не е като турската, и че шовинистическитѣ полицейски методи на Черната ръка въ Белградъ не може да се сравняватъ съ ориентальского простодушие на Абдулъ Хамида.

„Тая основна истина трѣбваше да бѫде изходна пунктъ на македонского движение. Въ зависимостъ отъ нея, то трѣбваше да промени своитѣ методи.

„Преди всичко, то би трѣбвало да се разкие и разрастне тамъ, въ Македония, срѣдъ масситѣ, които непосрѣдствено изпитаватъ врема на робството. То би трѣбвало досега, да се оформи, като едно легално масово движение, съ свои идеологии и тактика, съ свои борби и борци, на почвата на македонското робско действителностъ. Знае се, Белградъ нѣмаше да спи: спъни, тероръ, затворъ, мѫченичество, жертви — всичко щѣше да бѫде турено въ ходъ, за да се убие национелното сѫзнание на българитѣ въ Македония. Но кой борба е безъ спъжки и безъ жертви? Нима и хѫрватитѣ, които, въ сравнение съ македонцитѣ, съ въ сократно по привилегировано положение въ сръбското кралство, не спрѣха отъ тамъ и не сѫ още въ своята Голгота? — И все пакъ тѣ разнъка една легална борба за права и свободи, която днесъ е много по близко до реални резултати, отколкото не легалната борба на македонскитѣ революционни сръди.

„Второ — създало и развило се като легално масово движение, македонского движение, по необходимостъ, отдавна щѣше да промѣни и своитѣ методи. Арсеналъть му, останалъ още отъ хамидово врема, щѣше отдавна да се зобреви. Организацията щѣше да се превърне въ културна организация. Въ сопредѣлнъ благоприятенъ моментъ тя можеше да се трансформира и въ легално политическа сила. Организации, просвѣта, култура, политика, несъмнено къмъ обединение на общи на македонски елементъ въ една масова организация, която щѣше да за своя върхована цель свободата на Македония и за свое най важно средство — развиване национал-чата борческо сѫзнание срѣдъ широкитѣ народни маси и самочувствието имъ на то българи. — ето, спорредъ насъ, съ най-малко думи очертанъ, катехизиса на едно съ времено македонско движение. Почти сѫщо така, както той се провъ и продължава, за се прочрка въ Хѫрватско.

„Трето и последно: щомъ на македонского движение се негализира, щомъ стане и масово движение, — то, естественно, ще загуби своя кримоненъ характеръ. И това е много важно: психологията на една масова организация се коренно различава отъ психологията на една интелигентска организация. Масситѣ знаятъ да тачатъ своитѣ герои — тѣ въ никакъвъ случай не биха ги прострелвали тъй често по улицитѣ, както това става сега. Ще настъпи, следователно, ещ на вра на спокоенъ стабилизационенъ и културенъ масовъ животъ срѣдъ движението, по етапитѣ на които много по лесно Македония ще се изди гне къмъ височинната на своитѣ идеали: отколкото сега чрезъ самоизяждането отъ тамъ и отъ тамъ. — Ние искрено предираме за новаориентация срѣдъ македонского движение. Това се налага и отъ интереситѣ на Македония, и отъ тия на България".

Темата развинана въ тая статия е наша. Тя е на Великия Добруджански Съборъ. Отъ деветъ години ние я предираме, за нея ни преследваха и още не преследватъ. Я колко сме били напредъ! Въ нашия брой ще се повърнемъ по специально.

„Славянство и Добруджа"

румънски отговори

По поводъ статията на г-нъ Тр. Трифоновъ „Славянство и добруджански въпросъ" въ „Миръ", румънскитѣ вестници застѫпватъ отъ една стара болестъ отъ славянската опасность, се редятъ двотоварятъ.

Така е, п-ръ дуофиоза „Универсулъ" пише:

„Статията е подписана отъ г. Тр. Трифоновъ. Чудно ни се вижда, че идеитѣ на Тр. Трифоновъ сѫ намѣрили мѣсто въ единъ правителственъ вестникъ. Идеитѣ на автора могатъ да бѫдатъ свободни, що се отнася само до него, обаче допусканието на подобни идеи въ единъ листъ, който характеризира поведението на правителството опредѣля положения, които не може да се мине лесно, а се нужде отъ редъ обяснения. Въ статията се казва:

„Добруджанския въпросъ ще трѣбва да изчезне по ще на правителния: първото и най-правото е взето на едно славянско разбирателство вътре и вънъ отъ Румъния и второто — до пионни точки съ другитѣ малцинства и заинтересовани държави. И послѣ: тъй като добруджанския въпросъ е единъ славянски въпросъ, то не може да се разглежда изолирано отъ бесарабския въпросъ, както и отъ тоя на другитѣ славянски народи въ Румъния. Следователно ний българитѣ и подъ покровителстъ на българското правителство се раздвижва единъ добруджански въпросъ, изъ рамкитѣ на една славянска идея. Едно такова тълкуване е най-много фантастично. Преди всичко добруджанския въпросъ не може да съществува. Добруджа е румънска. Исторически права и международнитѣ договори, основавайки се върху самото право признахъ на Добруджа, нейнѣ естественъ статутъ, който никой и съ нищо не може да атакува. Който е опитва да прави обратното, а историческитѣ факти сѫ преки, — тѣхни последъ цитъ. И тъй, при нѣ не съществува единъ добруджанскиенъ въпросъ, официални и неофициални агитатори на добруджанската проблема могатъ, да се считатъ за агентатори на спокойствието на държавитѣ и свѣтъ раздори. Колкото за връзката, която българскитѣ агитатори искатъ да установятъ между Добруджа и Славянска, казва се много малко, когато се нарича тоя опитъ измислица. Ако има известна връзка, тя е тая, че отъ България комитаджийски чети и разбойници нападатъ румънски постове.

Миръ и редъ на Балкана зависятъ не договорнитѣ и тѣхнато изпълнение и неприкосновеность на границитѣ.

„Какво значи България и славянска на Добруджа? Въ името на славянството не може да говори въ никой случай България. Защото не сѫ за бравени клаетата извършени отъ българитѣ въ Сърбия или българитѣ извършена клане тата въ името на славянската идея? Нека бѫдатъ сериозни".

В „Тулпа" отъ 5 IX по сѫщия поводъ пише:

„Славянска и Добр въпросъ". Подъ тоя чудно заглавие софийския „Миръ" се мачи да установи едно мѣрение на известно и други публицисти отъ дѣсната страна на Дунава, при следватъ упорито, всѣто ние добре разбиране и го оправдаваме — че въ Добруджа трѣбва да съществува (!) единъ славянски въпросъ, който да застава Румъния на дири нѣщо по-далечно — други, върху чинто покровителство днесъ пода главного разрешение по отношение на инороднитѣ малцинства събрани въ други държави.

„Добруджа, никога славянска не е била. Тя е била турска и чрезъ Берлинския договоръ ни се даде.

„Ако възрлимъ по-гледъ въ-рху областъта Русе—Шуменъ—Варна", ние виждаме, че тя е населена само съ турци. Така спорредъ статистиката отъ 1920 г. се установява, че отъ 261 села въ Калиакренския окрѫгъ 218 сѫ съ турски имена, 39 съ български и 4 съ румънски. Даже днешнитѣ гр. Добричъ, нѣкога се е нарималъ Хаджиолу Бѣларомнъ, чинто население по-кѣсне е било доведено отъ Котелъ.

Въ окрѫга Доростеръ има отъ 128 села — 108 съ турски имена, 13 съ български и 9 румънски и т. н.

Като чете всички тия работи, човѣкъ идва до убеждението, че тъй се подхождва шовенизма и тъй се подкрѣпватъ конфлинтитѣ и войнитѣ.

Съвѣтитѣ и пакта Келогъ

Отговори на Литвиновъ

На 27 августъ французкия Миръ въ Москва е влиялъ на управляющия Руски миръ на Вѣнци. Работи Литвиновъ по-канта на американского правителство за присъединението къмъ пакта за премахвачето на войната.

Литвиновъ е отговорилъ въ следния смисълъ:

1. Съвѣтското правителство, което отъ самото начало на своето съществуване остави основата на своята външна политика — да бѫди и гарантира общия миръ, нѣмали се е колебалъ по-послѣдователенъ партизанинъ на мира и всѣкога е стоялъ въ първитѣ редове въ тоя смисълъ.

Съвѣтското правителство, между това, е считало и още счита, не единственото ефикасно средство за се пѫтнатъ военнитѣ конфликти се състои, като се реализира програмата на пѫлнотѣ и общо обезоружение, защото трескавата военна атмосфера, която съществува въ всички държави, неминуемо водя къмъ война. И тоя е точно то, че всички съвѣтски представатъ системата на [illegible]ната.

„Единъ проектъ [illegible] на пѫлното обезоружение, бѣше предложен въ [illegible]ската делегация, [illegible]телната комисия [illegible] нѣмечкото пр[illegible]гогѣмно съжаление [illegible] мѣри подкрепа[illegible]ството на тая [illegible] и отъ представ[illegible] сѫ първитѣ, които [illegible] пакта на Келогъ [illegible] бѣ отхвърленъ. [illegible] все, че неговото [illegible] означаваше реали[illegible] за мира.

2. Като не иска [illegible] мира всѣка къ[illegible] сътрудничи за на[illegible] въоружения, [illegible] селенитѣ, съвет[illegible] телство въ[illegible] жечкото за пъ[illegible] нѣване бѣше [illegible] л е н о не сам[illegible] да отхвърли да [illegible] отрицания [illegible] на въоружения[illegible] теренираре съ ед[illegible] ществено обезо[illegible] съветского прав[illegible] дено че О. Н. [illegible] го приемане, макар [illegible] бѫде въ полза на [illegible] премахване войната.

Все въ сѫщия [illegible] етския отговоръ [illegible] много сѫществени [illegible] кта обстоятелства [illegible] раме противъ войн[illegible] то виква че [illegible] чрезъ общо и пълно [illegible] ружение, чрезъ [illegible] на империалистическ[illegible] межи на силитѣ и [illegible] бане на договори [illegible] отъ войната чрезъ [illegible] ни договори, не сѫ [illegible] виденитѣ случаи на [illegible] при всички други [illegible] ния конфликти [illegible] Турция, Афганистан, [illegible] Литва приемать [illegible] ложение.

Съвѣтското прав[illegible] разумна че всѣка в[illegible] да се заорани. Пъ[illegible] отъ пакта обаче [illegible] всеизъмнени тълкуван[illegible] тоя има много пр[illegible] ари направени на [illegible] Русия и имената [illegible] тѣй. Я пакта, тъй [illegible] крепи подобна [illegible] Англия дори си запа[illegible] веного право свобо[illegible] ставка въ много [illegible] свѣта.

Да се признаятъ [illegible] ложения, то значи д[illegible] ни войната.

Главна дирекция за настаняване бѣжанци

Обявление № 13015

На 24 октомврий 1928 год., въ 10 часъ, пред въ помѣщението на Софийского окрѫжно дѣлково управление ще се произведе тѫргъ съ тайна конкуренция, за отдаване предприемачъ направата на напаститѣ и сържавни и два желѣзобетонни моста, за подобрението на Сливенского блато. Приблизителната стойность на предприятието 22,500,000 лева. Залогъ за правоучастие въ тѫрга е 5% отъ приблизителната стойность на предприятието, а при подписване договора ще се допълни до 5 на сто отъ [illegible] на тѫрга обща цена. Всички разноски по сключване [illegible] бовване на договора, както и обгербването сѫ за [illegible] предприемача. Освенъ залога конкурентитѣ трѣбва [illegible] ставятъ и конкурентитѣ се по чл. чл. 125 и 127 отъ [illegible] бюджети, отчетностьта и предприятиятъ документи. [illegible] условия и другитѣ тѫржни книжа искатъ да се [illegible] присѫтствѣтъ день и часъ въ отдѣлението за [illegible] министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти [illegible] Климентина № 16.

София, 6. IX. 1928 год.

Отъ Главната дирекция

София — Пр. Съгласие — Левски № 11

Год. II. София, 17 септемврий 1928 год. Брой 35

Годишен абонамент:
За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

Обявления:
2 лева ред. ст.

Брой 2 лева

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЕДМОРАЗДНИЧЕН ВЕСТНИК ЗА ПОЛИТИЧЕСКИ ВЪПРОСИ

Записване на абонаментитѣ се придружава съ сумата

Редактира комитетъ
Адресъ „Д. Добруджа" — София

Главенъ редакторъ:
Д-РЪ П. ВИЧЕВЪ.

Нови бѣжански колони

гр. Русе септемврий 1928 год.

На групи пристигатъ нови бѣжанци изъ Добруджа, всякой съ паспортъ, кой безъ, но всички заявяватъ, че не се търси вече земята на румънитѣ, а особено на кръвожадницитѣ цинцари.

Българитѣ си продаватъ за нищо имота, взематъ всякакъв и друга пара и бѣгатъ, а други бѣгатъ голи и боси. Селата въ Русенско. Разградско и Кемалерско сѫ пълни съ чужди бѣжанци. Тѣ заявяватъ, че сега следъ хармана, когато е въ най-голѣмото си развитие. Въ всѣко село настаненитѣ цинцари грабятъ и биятъ. Тѣ сѫ познали изъ селата на групи по 10—20 души, добре въоръжени и събираятъ всичко, очемикъ и всичко, що имотъ имаятъ. Ако нѣкой се опита, да се противопоставя, взематъ му всичкото, дори отъ кавгаря.

Такъ е станало въ село Сарсанларъ. Тутраканско. Тамъ цинцаритѣ сѫ влезли съ револвери на българитѣ и имъ казали:

„Ние че продаваме куки и на вас и тъка да сте донесе парѝ, защото не можем вече да бѫдем".

Въ с. Сарсанларъ умира жената на единъ цинцаринъ. Останалъ вдовецъ, то се обръща къмъ селяните си:

„Заемъ тъ парѝ за да погребѫ жена си, ще ви ги върна, ако ми потрѣбѝ, или тъ ми дадѫ, да пѫтѫ, не ще ви ги дамъ и не ще ви ги дамъ всичкѝ народъ".

Въ сѫщото село Сарсанларъ, цинцаритѣ нареждатъ отъ вечерта, щото всякой българинъ да ги водѝ въ Унгария, до друго село, за гости у други цинцари. Българинътъ ималъ по-голѣма работа на нивата и не можа да си работи. Тримата цинцаритѣ взематъ единъ караулъ и отиватъ на нивата на българина. Последния, като ги стърпи, дойде единия конь и хукна да бѣга къмъ близката гора. Цинцаритѣ му пресичатъ пѫтя и стрелятъ по него. Конятъ прегазва единъ отъ цинцаритѣ, а българина скача и успѣва да избѣга въ гората. Стреляли по него, але не успѣли да го засѣгнатъ. Той избѣгва въ Силистра, за да се оплаче на голѣмитѣ.

Никой обаче не се вслушалъ въ оплакванията му. И до днесъ той скитатъ въ гората и не смѣе да влѣзе въ селото си.

Озверенитѣ цинцари се пръскатъ по нивитѣ и гнѣтатъ:

„Ну айвазутъ унъ омъ ку кайрошъ?"

Щомъ нѣкой каже, че не е виждалъ, биятъ го, но като престане да мърда.

Следъ като се изчистили на бой, отиватъ въ село и влизатъ въ кѫщата на избѣгалия, заливатъ жена му, събарятъ я на земята, единъ ѝ държи главата, други я натиска на кръста, а трети я бие, до като премре жената въ ръцетѣ имъ.

И много още подобни работи разправятъ новитѣ бѣжанци, а О. Н. продължава сеиръ да струва.

Очевидно стана за поробенитѣ народи, че тѣ сѫ осѫдени на изчезване съ всички легални и нелегални средства, направляванѝ отъ О. Н. Тая система е организиранъ фронтъ по цѣлото земно кълбо. Потиснатитѣ народи не трѣбвали да си правятъ илюзия и да се приспиватъ и че единственото срѣдство за да се запазятъ е да се организиратъ срещу него въ единъ другъ свой общъ фронтъ.

Историческиятъ конгресъ на „Св. Кирилъ и Методи" 1924 год. Снимката представлява по-голѣмата часть отъ делегатитѣ на конгреса, които се обявяха противъ разбойническата на „създаденото" В. Д. Р. О. и се отдѣлиха въ отдѣленъ конгресъ.

Есеннитѣ маневри въ Русия

Неспокойствия въ Румъния

Въ Румъния забиха отново тревога. Въ околноститѣ на Кишинѣвъ сѫ започнали голѣмитѣ руски есенни маневри на черешната армия. Присъствали сѫ и болшинството на Военния Революционенъ Съветъ. Предпазливитѣ на „чудатата преса отъ Москва, румънската преса е разтревожена отъ предприетитѣ опити около Кишинѣвъ съ нѣкакви нови технически усъвършенствувания и изобретения, въведени въ Червената армия, като нови газови, танкове, аероплани и т. н.

Французитѣ маневри въ Рейнския

Докато германцитѣ правятъ всички конски и усилия день по-рано да бѫде освободена окупираната по мирния договоръ германска Саарска область, французитѣ устроиха именно въ нея голѣми маневри, въ които участвуватъ кавалерия и други родове войски. Участвуватъ и английската войска, която се намира въ Рейнския.

Първата фаза на маневритѣ е преминала. Постигнати били успѣхи въ съзнанията и гредранта.

Кавалерията е дала сила бързина въ напредване отъ 60 км. на день, въ фронтъ 40 км., обслужването на която звено съ 10,000 войски и 2,000 добитъка, искало доста голѣмъ и бързъ транспортъ. Всички автомобилни средства сѫ турени въ действие и въ резерва конски транспорти. Резултатитѣ били добри.

Та думата ни е, че тъй се готви мира.

Бриенъ за Русия

Въ О. Н. въ своята вчерашна речь, Бриенъ е засегналъ и въпроса за въоръженията на Съветитѣ. Той е казалъ:

„Не стига само да се каже: пълно и немедлено обезоръжаване, както ни е право да се каже отъ тая трибуна, какво въоръженията на претендентитѣ да разстѫтъ. Ние можем би въ Европа единъ въръжеваемо не влияе въ О. Н., чисто въоръжение на кора и въ материали ежедневно се увеличава. Това е, очаква държава, която прави театрални жестове съ предложението за пълното и немедлено обезоръжаване и която иска да даде съгласието си за ограничения на числата Келоггъ.

„Възраженията войни, които се подготвятъ, се различаватъ по характеръ отъ старитѣ. Тѣ не сѫ за предпочитане, като другитѣ и тѣхния ефектъ не ще бѫде по-малко жестокъ.

Ако приемем частити пред

Пѣсеньта на птичката

Остави, о птичко, да пѣешъ та пѣсень,
Настѫпи вечерушко, понаведно време,
Премнаха дните за радостна пѣсень,
Живота ни сиромашко е тежкото бреме.

Прекрати вечерни и нова ни почвай,
Замѫй ни, о птичко, за знитѣ неволи,
Що висятъ надъ нѫди. На ново започвай
Тѫжовната пѣсень на стари аворани.

Пѣсеньта за братъ роба, кой не запѣй на
Какъ гина нещастника тамъ, где изгнитъ е,
Где кръвьта си пѫсе сѫ дали дѣди ни,
И свободно наше робско бяло е.

Да възпѣваш почвай дечицата клети,
Що стенатъ, ридаятъ за татко имъ родни,
Кой изгнилата бранни оставенъ е кости си
И кръвь пролѣлъ е за права народни.

И почна птичката, милата любезна,
Да пѣе за робъ нови си високо
Пѣсньта се пѫшне с кубеста неземна
В свободната наша земя на далеко.

Тамъ мекотата рано пречитъ сетива,
А нейсе шаяри сѫпитъ си четвера
Пѣсньта ни спушна та всичко зарозва,
Прекрасната пѣсень на чудната птичка.

По тъй много време единъ дѣдинъ странинъ
Подслушалъ се гъвъ бѫше. По всичко личеше,
Че бѣлецъ е тамъ. Тъй чудната пѣсень
Поиска да чуе и въ сиръбъ се унесе.

И в часа той горко заплака: та пѣсень
Горчина и ужасъ у него пробуди.
За ренитѣ в'ѫрви отдавнашенъ споменъ,
Кой днесъ тъй разрутъ душата му бедна.

И падна злощастний далечъ отъ нѫтъ родинъ,
Падна, и духъ предаде Богу съсъ поглеждъ
Къмъ земята, къдери обѫдъ. Свободенъ
И в'ѫрдость тога се той почувствъ.

Напусна земята нещастника клети
Далечъ отъ близки, родини, печиа,
Що робуватъ вѫчно в'ѫрема проклети,
За който нѫмъ пѫйнъ и чудната птичка.

Пловдивъ, 1 IX. Неромонахъ!
Семинаристъ. *Кирилъ Хаджиев.*

стоявящи се пуки въ „Ясно кукъ".

ва не дарящи гайки и тия. Отъ тия думи на Бриена *ранти, тѣ не изключиха цѣ* тоже добре се разбра, че се *дни свои дѣдо.* Прочее, цѣлъ подготвя фронтъ въ средата ность ни е да се занимаемъ на О. Н. срѣщу Русия.

Конгреси на малцинствата въ Женева

Колко са представени Добруджа. Съвѣщ. на журналистите на малцинствата. Порѣди отъ добруджанското представителство.

(Специално новелистическо)

Женева, 1. 11. 1922 г.

Знаятъ за участието на добруджанското представителство на конгресите въ Женева, бѣлѣзани вече въ нашата свободна добруджанска печать, не можахме да бѣлѣжимъ, поради липсата на достатъчно данни. Сега, обаче, ще се опитаемъ да отстранимъ тѣзи пропуски.

Добруджанското малцинство е представено въ Женева.

Тамъ то е представено колкото и е известно, вече не добруджанци. Нѣма да повѣдваме, че тамъ е представено по-голѣмо количество, защото, ако то е, то е поради факта, че то е представено само въ 200,000 български малцинства, а при 2 милиона добруджанци. Е, можеше, разбира се, да се представи, но е и не е, защото Добруджа, или по-точно, добруджанци, имаше, е, и е, и е, и

...къ Румъния денационализира малцинствата

...гарските малцинства. Забрана на унгарския езикъ. Румъ... инвазия. О. Н. съучастникъ.

...въ „Le Cri des Peuples" че...ъ:

„Преди разпадането на Ун...ия, първоначалното образо...ние се уреждаше отъ самата ...ия и отъ разни религи...ни институти. Голѣмо число ...ъ първоначалните образова...ия се подържаше отъ тѣи ин...тути, отъ приходитѣ на ...нитѣ земледѣлски сто...ства и отъ държавни суб...ции.

...унгарското правителство да ...е субсидии на всички учи...ща, учредени отъ разнитѣ ...религиозни институти, за пър...начално образование. И ...ъ тѣзи училища получе...ха субсидии отъ унгарската ...ржава. Така презъ училищ...ната 1913/1914 год.

...румънскитѣ училища и тѣхнитѣ ...ученици

...имъ субсидия отъ 1,784.683 ...ки равни на 70 милиона ...ейски лѣи, за първоначал...ни училища образования.

Следъ разпадането на Ун...рия, унгарскитѣ училища въ ...ритѣ отъ Румъния области ...Трансилвания и Банатъ се по...ложиха въ едно опасно поло...ение. Тѣзитѣ земледѣлски ...ъ-ства бѣха напълно кон...фискувани по аграрната ре...форма. Като обезщетение, ро...дното правителство имъ ...отпусна въ облигации съ 5% ...на сума отговаряща на 1/5-та ...отъ реалната стойность на кон...фискуваните собствености.

...Между това, на 1920 год. ...бѣ набрани предишнитѣ ...тѣхъ субсидии.

Отъ 1920 г., унгарскитѣ ...училища не получаватъ ...нищо отъ държавата. Нашитѣ ...колеги, чийто число наба...ва 570.000 души, получа...ватъ отъ румънската държа...ва 5 пъти, или за тѣхнитѣ ...първоначални училища. Това е ...факъ, че не нѣчто нѣти...ви малцинства получава...ха по на държавна субсидия. ...Действително, два милиона ун...гари се поставени въ условия ...по-тежки, като долни класа. ...Всички усилия, съ оглеждъ, да ...получи за унгарскитѣ учи...лища правото на субсидии не ...е имали никакви резултати.

...Презъ 1918 год. въ завзе...тия отъ Румъния унгарски ...части имаше 5169 първона...чални училища, където се пре...подаваше на унгарски езикъ и ...5 училища, въ които се пре...подаваше на румънски езикъ.

„Днесъ унгарцитѣ сѫ свели до положението да правятъ най-голѣми усилия и да подържатъ въ сѫщитѣ области 852 първоначални училища. Влашкото правителство подържа 360 първоначални училища, въ които се предава унгарски езикъ. Това всичко прави 1212 първоначални училища на унгарски езикъ. Така че

Унгарски загуби 3957

първоначални училища въ тѣи области.

„Казаннитѣ 852 унгарски училища се поддържатъ отъ частни средства и за сѫщата на най голѣми жертви. И въ тѣхъ не се предава изключително на унгарски. Защото обучението по история и румънска география е задължително да се предава на влашки езикъ.

„Къмъ това трѣбва да се прибави че 360-тѣхъ унгарски първоначални училища подържани отъ държавата не сѫществуватъ, освѣнъ на книга. Областитѣ, където живѣятъ едно внушително число отъ национални малцинства сѫ означени, като зони изключително за влашко обучение и нулуция. Учителитѣ въ тѣи

„зони на влашка култура"

получаватъ допълнителни за плати 50%, въ повече. По тои начинъ въ компактнитѣ унгарски маси, унгарскитѣ училища подържани отъ държавата, обучението е въобще предавано отъ влашки учители, защото голѣма часть отъ 360 държавни училища на унгарски езикъ се намиратъ именно въ тѣзи „зони на влашка култура". Едно значително число отъ лицата които преподаватъ въ тѣи 360 училища не знаятъ унгарски и сѫ напълно неспособни да обучаватъ на тоя езикъ.

„Безполезна е всѣки опитъ да се лѣкува. Въ едно публично заседание въ Сената, презъ февруари 1927 г., аз самъ съобщихъ на г-на на Просвѣтата, факта, че въ държавнитѣ училища на унгарски въ общината Деждати, е назначенъ, като учителъ нѣкой си Йоцу Трянъ, който не познава езика и който предава всички предмети

изключително на влашки

езикъ. Че не се касае за единъ случаенъ фактъ, но че това е спеціално назначение, показа, че г. Йоцу Трянъ не бѣ...ше преместенъ и по настоящемъ е въ сѫщото държавно училище на унгарски езикъ и обучението си упражнява на влашки езикъ.

„Унгарскитѣ малцинства, следователно, нѣматъ голѣма полза отъ тѣи 360 училища, където обучението трѣбва да се извършва на унгарски езикъ. Това става, за да се пълни статистиката, а въ действителность тѣ не сѫ създадени освенъ да служатъ на „румънизацията".

„Такова е положението на унгарскитѣ малцинства въ Румъния, където унгарцитѣ компактнитѣ въ компактни маси. Въ общинитѣ, където има най-малко 30 унгарски деца, тѣ трѣбва да посѣщаватъ училища, където унгарски езикъ не се предава дори и като спомагателенъ езикъ. И къ тѣи училища, унгарскитѣ деца ра статъ безъ да имать възможность да учатъ и четатъ на свои матерень езикъ. Но тѣ не научаватъ, освенъ малко румънски езикъ, защото въ на...чалото на обучението, тѣ сѫ оше неспособни да разбираятъ тоя езикъ.

Румънизацията

на децата на еврейскитѣ малцинства въ Румъния се извършва много по-лесно. Румъния гледа на еврейститѣ, не като едно религиозно, а като национално малцинство. Само еврейтѣ отъ стара Румъния сѫ асимилирани и признаватъ румънски езикъ като матерень. Евреитѣ отъ Бесарабия, нѣматъ за свой матерень езикъ руския, а евреитѣ отъ Буковина — нѣмски.

„Евреитѣ отъ унгарскитѣ завзети отъ Румъния области, нѣматъ за свой матерень езикъ отчасти нѣмски, отчасти унгарския, спорредъ тѣхнитѣ произходъ.

„Прочее, при всичкитѣ тѣзи факти, въпреки тѣхнитѣ евреи не нѣматъ да усвоятъ и посѣщаватъ, освенъ еврейскитѣ училища и тамъ, където нѣма подобни държавни училища отъ такъвъ родъ, евреитѣ сѫ задължени да посѣщаватъ държавнитѣ училища, където се предава изключително на румънски. Така, че еврейскитѣ деца въ Трансилвания, които не правятъ, като матерни езикъ унгарския или нѣмския, задължени сѫ да посѣщаватъ румънскитѣ училища, и то само за това, че не искатъ да

Англичанитѣ противъ

англо-френската свободна. Темки обяснения. Мнението на италианската преса.

Англійската либерална и работническа преса силно атакува консерваторското правителство на Бейлуина по поводъ англо-френского морско сближение. Отерито се обяснява, че въ момента, когато се подписва пакта за миръ, между Англия и Франция се сключватъ тайни съглашения насочени срещу Съединенитѣ Щати въ Атлантическия океанъ и срещу Италия въ Средиземно море.

В. „Le Temps" се нажи да спечели тѣи обяснения, отхвърляйки ги не представлява изменения за изборитѣ въ Англия, за които Лойдъ Джиорджъ тръсни аргументи, да води агитация, както и Макдонадъ срещу Балдуиновото правителство.

Социалистическиятъ в. „Дейли Хералдъ" пише:

„Официалнитѣ опровержения на новината че Британского правителство е решило да изоставя англо-френский комромисъ, не изненадва никого

учатъ единъ изтравъ еврейски езикъ.

О Н. участникъ на румъ...низацията.

„Презъ 1925 г. унгарскитѣ митрополити отправиха до О. Н. едно сѫобщение противъ закона за просвѣтата въ Румъния. Его решението на О.Н.:

„Знамената не съдържа никакво разпоредение, освенъ да постави членовѣтѣ на О. Н. да съобщатъ на Дожжа необходимостите, за да изтрия на...ръсти дѣлѣнения".

„И О. Н. не остана тамъ, но нѣщо повече: то адресира презъ Лордъ Робертъ Сесилъ едно писмо до г-на на румъ...нитѣ работи въ Румъния, за да поздрави г-на на румъ...ската просвѣщение, че добръ е разрешилъ въпроса за обра...зованието.

„Отъ вилдаетолиитѣ Унгария не успѣ да денационализира никои отъ своитѣ национал...ности. Румъния обаче ще разрѣши скоро въпроса за малцинствата малцинства. Въ тре...ти въ нѣколко десетки години не ще да има повече въ Ру...мъния въпросъ за национални малцинства, защото тѣзи мал...цинства сѫ на пѫть

да бѫдатъ румънизирани

съ изключителна бързина.

„И всичко това се прави при догонитѣ за „покровителства на малцинствата".

Йонуцъ Торнъ.

...инственъ активенъ дѣецъ ...вътрешностьта на Добруджа. Дочо успѣ да популяри...ра всредъ поробеното насе...ление тая единствено правил...на национаал-революционна ...доктрина и по този начинъ ...отстрани престижитѣ намѣрания ...тогавашитѣ сѫ национал...ни идеали.

...Славянитѣ носи на Англия и Франция до българского ...отечество, въ които се иска ...да ликвидира съ македон...ско революционно движение, ...искатъ кому служатъ опит...ни съзрятъ сѫдбата на ...Македонитѣ движения съ ...цѣ на кое да е балканско ...отечество. Дочо стана мер...ката защитникъ на чисто...та движението и борецъ ...на горнитѣ престижни ...стремления на международ...ната реакция.

...Ето причина за убийството ...на Дочо Михайловъ бѣ, него...вата борба противъ „революционното" разбойничество и противъ злоупотрѣблението съ организационнитѣ средства, кое то бѣ една отъ главнитѣ цели на подтисническитѣ шарлатани въ движението. И щомъ като Дочо Михайловъ престана, да внеси въ „касата" на тая престижна компания средства, а ги изразходваше направо за нуждитѣ на движението, като имъ даваше само писменъ отчетъ, разбойницитѣ побързаха, да се отърватъ отъ тия неудобни тѣмъ дейци, приписвайки имъ собственитѣ си разбойнически дѣла.

Стереотипната рецепта, — „болшевишки агенти" бѣ приложена и презъ мартъ 1927 г. Дочо и другарить му бѣха изтрелени въ загаров и подведени по З. З. Д.

Презъ пиумесечнотo следствие, прокурорка и спититѣ да „изчезнатъ" или „избѣгатъ" Дочо Михайловъ и другарить ну. Предъ военния сѫдъ въ Русе представителятъ бѣхи принудени, да си снемятъ мискитѣ и да сфинкатъ инкерити си, отдавайки се отъ сферонитѣ си показания. Тоя вече голѣма конфузия въ сѫда и последния бѣ принуденъ да осади обвинеинитѣ само го на една година, вмѣсто исканото смѣрт на наказание.

Принудени да капитулиратъ предъ военни сѫдъ, за да не станатъ достояние на сѫдебната аудитория, злоупотрѣбленията и и организационнитѣ суми и „двуи работи" отъ делиантно естество, тѣ решиха вече открито убийство на Дочо и другарить му.

На 1 май 1926 г. Дочо Михайловъ излѣзе наказанието си и излѣзе отъ затвора. Дочо водачъ на всѣки гукъ въ Добруджа и се постави на чело борбитѣ на добруджанци.

Незачето на колѣнитѣ революционери се сѫстои въ тѣмата простота, въ послѣдователностьта имъ, да давать живота и кръвта на своитѣ идеи и да го „изпиватъ" сѫ сиата кръвь. Тоа именно го правѣ безсмѣртно, защото безсмѣртни сѫ и идеитѣ, за които тѣ сѫ се борили и умрѣли.

Надъ, който разнообразна и огромна гама чувства изпитва, нашъ Дочо Михайловъ, ще гореемъ мисли всички времена по пѫтя на своята революционна борба и ще дойде свободата си, стане ще бъде най-светлия примѣръ, който способствѣ на Дочо и всички падили борци за свободата на Добруджа.

Нѣкъ сѫ, Добруджа.

Д. Д.

„ОТВЪДЪ"

Подъ горното заглавие в въ „Прогресъ" отъ 3.IX т. г. поиства редица статии, въ които него разглежда сходнѣ на Македония спадъ войнитѣ нѣкакви кавни неща, които ние тукъ ще се опитаме да разгледаме.

Въ неотдавнашното минало, непосредственитѣ въпроси е билъ крайдъ-ливи контуръ на българската вътрешно-освободителна политика, и, благодарение липсата на достаточно внимание, до войнитѣ и слѣдъ тѣхъ, то търде често е нападало въ задъчлени улици, приключения, та дори и стигало и до взаимноизтребление.

Нѣма нужда да се решиме нѣм историята за да потвърдимъ тази истина. Зейки човѣкъ щѣлъ-дъ борилъ въ политическия въ-рос, що зобележи, че въ цѣлата вѣнина, та дори и нѣтрашна политика на България, нѣмаемъ-скиятъ въпросъ винаги като черенъ кнаина.

Нѣщо по-вече, дори онѣзи, се сочатъ като ф а т а л н и разултати на тази политика — за губите на Добруджа, лишаванѣтѣ покрайнини, както и разпокъсването и обезбъгарянѣтѣ на сѣнята Македония, които нѣмаемъ свобода, получи още по-страшно и нъ-ровно робство.

Още преди тежкостѣ горнѣ-гонѣни македонски родолюбци начело съ Гоце Дѣлчевъ и др., съ-зирка всичката погрѣшкостъ на тази политика спрѣмо Македония и македонското освободително движение.

Ошо тогиа тѣ поведоха решителна борба съ велико-българскитѣ стремежи по отношения на Македония, и, поемкѣ на подъ-тѣкнато нѣмцѣнско-насѣлѣние, чи неговата свобода нѣки въ собственитѣ му сили, въ неговата масова организация и борба.

Достатъ гонѣмо-сѣщо това разбиране на тѣзи македонски нѣлѣмски се води отчаяна борба. Постигатѣ и и нѣлѣмо-българскитѣ идеи на дѣлъ и нуча на стаи за самостойность на македонското освободително движение, за неговото отдѣление отъ българската политика и провежданѣто му въ сѣнѣкета на Македония, всрѣдъ широкитѣ маси на подпислятото македонско насѣлѣние.

Кажи ли не средство на се употрѣбява. Колко „мнооглѣдни" македонци лавкоо тоа разрѣтъ на продовитѣтѣ „македонски въросъ"? . . . Колко взаимноизтрѣбления въ македонскитѣ среди нѣмаа и отрезвѣнѣтѣ отрѣзъ българскитѣ управляющи кратоа все не частъ-лаки.

Най-послѣ резултатитѣ на тая политика спрѣмо нѣмаа. освободѣ-вѣнѣнѣ, трѣбваше да частрѣшатъ интереситѣ на самата Бѣлгария, трѣбваше да дойдатъ и посѣдѣнитѣ сѣбития въ нѣмаедонскитѣ среди, въ непосредственитѣ тѣхни поглѣдвания за България, за да чуйме вѣче отъ най-авторитѣтно мѣсто *слѣдъ то нѣмо организация* на масса движѣнѣ.

Тамо е „Прѣдсѣдѣ нѣмаа":

„Прави всичко, то (нѣм. освободително движѣнѣ б. н.) трѣбвало ако се развѣи и разрастѣ тамъ въ Македония, срѣдъ нѣмасѣ, които непосрѣдствѣно нѣмъ-тѣтъ зрѣна на робѣтѣ. То бѣ трѣбвало достатъ ако се оформи хѣто едно дѣтѣлно масово движѣнѣ, съ *свои идеологии и тактика, съ свои борѣи и бордѣ* (к. н.) на почвата на нѣмаедонската робска дѣйствѣтѣлностъ".

Всичко друго, сѣдѣ-вѣ авторитѣтнитѣ прѣдстѣвѣтѣлѣ на българскитѣ политѣки, поиа слѣдъ войнатѣ, е нѣмѣо сѣмо ѣнностъ на Македония, освободѣтѣлна нѣуа.

За да възчетѣ тѣзи нѣсъвѣ-оргѣнатъ ме г-нъ Пѣнчѣв, прѣдѣтѣрѣ сѣсѣ, за нѣкѣто нѣкѣ-го нѣмаедонци годѣни подъ редъ се-вѣнѣнѣ борбѣ, а нѣмѣо: „организѣвѣнѣ, зрѣсѣнѣ, нѣчѣтурѣ, политѣка, нѣсочѣнѣ нѣмъ обѣдѣнѣнѣ на всѣ нѣмѣедонскѣ елѣмѣнтѣ въ сѣмо масовѣ организѣцѣѣ, нѣкѣто нѣ нѣ зѣ сѣоѣ нѣрѣчѣнѣ цѣлѣ — Свободата на Мѣкедонѣ и зѣ сѣоѣ нѣй-вѣлѣо срѣдѣство — *дѣ-дѣвѣдѣ на нѣдрѣмѣлѣлѣо борѣчѣсѣо сѣзнѣнѣѣ* (к. н.) срѣдъ широкитѣ нѣрѣдѣнѣ масѣ и сѣмочѣстѣ-нѣтѣ нѣмъ нѣкѣ-то българѣ,—нѣтѣ, сѣпѣрѣнѣ нѣсѣ, съ нѣй-вѣлѣо нѣуѣ очѣчѣтѣнѣ, нѣтѣѣнѣѣ на нѣмѣо-сѣ-вѣрѣѣнѣнѣо нѣмѣедонѣсѣо нѣвѣѣнѣѣнѣѣ".

Констѣтѣрѣйѣѣ прѣѣмѣѣщѣстѣѣ на нѣсѣѣмѣтѣ оргѣнѣѣѣцѣѣ и борбѣ, „Прѣдсѣдѣѣ" зѣключѣѣ:

„Нѣмѣедонѣтѣ на нѣѣѣ масѣѣ оргѣнѣѣѣцѣѣ сѣ *корѣнѣо дѣзлѣдѣчѣѣ* (к. н.) отъ пѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ на нѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ